

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till temporära ändringar i lagstiftning inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde på grund av att sjukdomen covid-19 fortsätter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg, lagen om transportservice och lotsningslagen ändras.

Propositionen hänför sig till beredskapen för den fortsatta covid-19-epidemin sommaren 2021. Genom ändringarna förlängs de temporära arrangemang som gäller för närvarande. I synnerhet strävar man efter att trygga sjöfartens kontinuitet och funktion samt arrangemangen för kollektivtrafiken under epidemin.

Genom ändringen av lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg förlängs möjligheten att temporärt göra avsteg från den behörighet som bestäms i bemanningscertifikatet också i fråga om specialbehörighet.

Genom en temporär ändring av lagen om transportservice blir det möjligt att på delvis motsvarande sätt som i de tidigare undantagsbestämmelserna förlänga giltighetstiden för behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och kompetensbevis för fartygspersonal. Genom den temporära ändringen av lagen möjliggörs också en förlängning av beredskapsskyldigheten för innehavare av taxitrafiktillstånd och innehavare av mindre persontrafiktillstånd och sådana innehavare av godstrafiktillstånd som bedriver persontrafik. Genom den temporära ändringen av lagen förlängs dessutom det undantag som gäller anmälningstiden för ändringar i kollektivtrafiken.

Genom ändringen av lotsningslagen förlängs temporärt det undantag som gjort det möjligt att förlänga giltighetstiden för persontillstånd för lotsning på villkor som avviker från det normala samt att vid beviljandet av nya styrsedlar för lotsar och linjelotsbrev flytta provlotsningen till en senare tidpunkt.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juli 2021. Ändringarna avses gälla till och med den 31 oktober 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	4
1 Bakgrund och beredning.....	4
1.1 Bakgrund.....	4
2 Beredning.....	5
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	5
3.1 Lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg.....	5
3.2 Lagen om transportservice	7
3.2.1 Behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och kompetensbevis för fartygspersonal.....	7
3.2.2 Utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin	8
3.2.3 Anmälan om tidtabeller och rutten under covid-19-epidemin.....	9
3.3 Lotsningslagen	9
4 Mål 11.....	
4.1 Beredskap för den fortsatta epidemin.....	11
4.2 Behörighet för fartygspersonal och persontillstånd för lotsning	12
4.3 Utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin	12
4.4 Anmälan om tidtabeller och rutten under covid-19-epidemin	13
5 Förslagen och deras konsekvenser.....	13
5.1 De viktigaste förslagen.....	13
5.1.1 Förslagets bakgrund	13
5.1.2 Förslag som gäller behörigheter inom sjöfarten.....	15
5.1.3 Förslag till utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin.....	16
5.1.4 Förslag som gäller anmälan om tidtabeller och rutten under covid-19-epidemin ...	17
5.2 De huvudsakliga konsekvenserna	17
5.2.1 Samhälleliga konsekvenser	17
5.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet.....	18
5.2.3 Konsekvenser för företag och arbetstagare	18
5.2.4 Ekonomiska konsekvenser	20
5.2.5 Konsekvenser för sjöfartssäkerheten.....	20
5.2.6 Konsekvenser för hälsosäkerheten	21
6 Alternativa handlingsvägar.....	22
6.1 Alternativen och deras konsekvenser.....	22
6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	22
6.3 Förordning (EU) 2021/267 (den så kallade Omnibus II-förordningen).....	23
7 Remissvar	25
8 Specialmotivering.....	26
8.1 Lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg.....	26
8.2 Lagen om transportservice	28
8.3 Lotsningslagen	33
9 Bestämmelser på lägre nivå än lag	34
10 Samband med andra propositioner	35
11 Ikraftträdande.....	35
12 Verkställighet och uppföljning	35
13 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	36

RP 64/2021 rd

13.1 Inledning	36
13.2 Jämlikhet	37
13.3 Näringsfrihet och rätt till arbete	38
13.4 Tillämpningen på Åland	40
LAGFÖRSLAG	41
1 Lag om ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg	41
2. Lag om temporär ändring av lagen om transportservice	42
3. Lag om temporär ändring av lotsningslagen	44
BILAGA	46
PARALLELLTEXT	46
1. Lag om ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg	46
2. Lag om temporär ändring av lagen om transportservice	47
3. Lag om temporär ändring av lotsningslagen	50

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I samband med covid-19-epidemin upptäcktes det våren 2020 att myndigheterna inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde i den lagstiftning som gäller ansvarsområdet inte till alla delar hade tillräckliga befogenheter för att sköta situationen. I anslutning till detta överlämnades lagförslag om temporära undantag från lagstiftningen inom kommunikationsministeriets förvaltningsområde till riksdagen i april 2020 (RP 62/2020 rd) och lagförslagen trädde i kraft den 1 juni 2020. I denna regeringsproposition ingick temporära ändringar som i fråga om lagen om transportservice gällde en förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal och en temporär förkortning av den anmälningstid som gäller ändringar i kollektivtrafiken samt i fråga om lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg beviljande av dispenser även från de specialbehörigheter som krävs på fartyg. I samma regeringsproposition ingick också en ändring av lotsningslagen genom vilken de persontillstånd för lotsning som höll på att löpa ut förlängdes och genom vilken det blev möjligt att temporärt avvika från kravet på provlotsning vid beviljande av nya persontillstånd för lotsning. I och med ändringarna var det möjligt att avvika från normala förfaranden till och med den 31 oktober 2020. De persontillstånd, dispenser och förlängda behörigheter som beviljats enligt avvikande förfaranden löper ut senast den 30 april 2021.

Eftersom sjukdomen covid-19 har dragit ut på tiden har man i lotsningslagen (se 199/2021), lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (se 228/2021) och lagen om transportservice (se 227/2021) varit tvungen att göra nya temporära ändringar som motsvarar tidigare undantag. De senaste ändringarna gäller till och med den 30 juni 2021. Det att covid-19-sjukdomsläget ytterligare har dragit ut på tiden kräver att det återigen föreskrivs om nya undantag.

Syftet med de undantagsåtgärder som gäller behörigheter och persontillstånd har varit att svara på de utmaningar som har orsakats av begränsningar i rörelsefriheten och av sammankomster samt minskningen av trafiken, i synnerhet passagerartrafiken, i samband med covid-19-epidemin.

Statsrådet har den 1 mars 2021 i samverkan med republikens president konstaterat att det på grund av coronavirusläget råder undantagsförhållanden i Finland och har till riksdagen överlämnat en ibruktagningsförordning i ärendet (Ö 1/2021 rd) samt tillämpningsförfordningar.

Enligt en lägesrapport från Institutet för hälsa och välfärd har det riksomfattande epidemiläget försämrats betydligt sedan mitten av februari 2021. I mitten av april 2021 kan det dock konstateras att antalet nya covid-19-fall har börjat minska betydligt under de föregående fyra veckorna. Detta anses vara ett gott tecken på att epidemin i Finland tills vidare håller på att lugna ner sig.

Det konstateras dock fortfarande så många smittfall att läget kan försämrats snabbt igen. Epidemiläget präglas av stora regionala skillnader medan läget är fortfarande svårast i landets södra och sydvästra delar.¹

Trots att epidemiläget verkar ha förbättrats i Finland finns det inga garantier på att den positiva riktningen är bestående. Det går inte ännu att exakt bedöma hur läget utvecklas under sommaren 2021. Dessutom påverkar utvecklingen av det globala pandemiläget också Finland, särskilt när det gäller sjöfarten. Det är fortsättningsvis viktigt att ha beredskap för att epidemin fortsätter, så att kontinuiteten i samhällets vitala funktioner kan tryggas.

Denna regeringsproposition innehåller tre lagstiftningsförslag till temporära ändringar i lagstiftningen med hjälp av vilka avsikten är att svara på de utmaningar som covid-19-epidemin medför inom förvaltningsområdet för trafik och transport. De ändringar som gäller giltighetstiden för behörigheter för fartygspersonal, beviljande av dispenser och persontillstånd för lotsning möjliggör kontinuiteten i sjötrafiken under covid-19-epidemin. Genom den temporära förlängningen av beredskapsskyldigheten för innehavare av taxitrafiktillstånd och innehavare av mindre persontrafiktillstånd och innehavare av godstrafiktillstånd som bedriver persontrafik tryggas tillgången till trafiktjänster samt sörjer man för passagerarnas hälsosäkerhet och bevarandet av förtroendet under covid-19-epidemin. Dessutom ska undantaget i lagen från den anmälningstid som gäller ändringar i kollektivtrafiken fortsätta och på så sätt blir det möjligt att organisera kollektivtrafiken på ett smidigare sätt under covid-19-epidemin.

2 Beredning

Propositionen har beretts vid kommunikationsministeriet i samarbete med Transport- och kommunikationsverket.

Utkastet till regeringsproposition var ute på brådskande remiss mellan den 8 april 2021 och den 12 april 2021. Utlåtanden begärdes av de viktigaste intressentgrupperna och ministerierna samt av Ålands landskapsregering och Statens ämbetsverk på Åland. Dessutom var utkastet till proposition fritt tillgängligt för utlåtande på webbplatsen valtionneuvosto.fi.

Det kom in 15 utlåtanden.

Utlåtandena och ett sammandrag av utlåtandena kan laddas ned på webbplatsen Lagberedning och utveckling i statsrådet på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM024:00/2021>.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

Innan ett fartyg tas i bruk som finskt fartyg ska bemanningen i regel fastställas för fartyget. Det föreskrivs om detta i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009). Enligt 6 § i lagen fastställer Transport- och kommunikationsverket fartygets bemanning och utfärdar ett bemanningscertifikat, av vilket framgår fartygets minimibemanning

¹Uppföljning av hybridstrategin för covid-19-epidemin – lägesrapport 14.4.2021 (på finska). Kan läsas på: <https://thl.fi/documents/533963/5860112/COVID-19-epidemiaan+hybridstrategian+seuranta+%E2%80%93+tilannearvio+raportti+14.4.2021.pdf/dbafac67-5dea-3ce6-bfd6-8e9e650cc164?t=1618469898721>.

samt fartygspersonalens sammansättning och de uppgiftsrelaterade behörighetsvillkoren på olika fartområden eller fångstområden.

Lagens 13 § innehåller bestämmelser med stöd av vilka det är möjligt att göra avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten. Transport- och kommunikationsverket kan av tvingande skäl på skriftlig ansökan av redaren i fråga om behörighetsbrev för däck- och maskinbefälet bevilja dispens för en person att arbeta på ett fartyg i en befattning för vilken han eller hon inte har behörighet. Villkoret är att personen har tillräcklig behörighet för att på ett betryggande sätt ha hand om befattningen. Transport- och kommunikationsverket kan bevilja dispens, om förfarandet inte medför fara för liv, egendom eller miljön. Innan Transport- och kommunikationsverket beviljar dispens ska det höra vederbörande riksomfattande arbetsmarknadsorganisation inom sjöfarten. En dispens får inte gälla längre än sex månader åt gången.

Under covid-19-epidemin kan en trafikering av fartygen utan avbrott äventyras om det inte är möjligt att förnya fartygspersonalens behörigheter. På grund av de exceptionella situationer som beror på covid-19-epidemin kan det vara behövt bevilja dispens inte bara från behörighetsbrev för däck- och maskinbefäl utan också från de specialbehörigheter som krävs på fartyg så att man kan försäkra sig om kontinuiteten i fartygstrafiken. Certifikaten över specialbehörighet hänför sig till exempel till fartygstypsspecifika specialbehörighetsvillkor, såsom certifikat över specialbehörighet för IGF-fartyg som använder bränslen med låg flampunkt. Tills vidare finns det få IGF-fartyg och innehavare av sådana certifikat över specialbehörighet som krävs för dessa, och det är möjligt att det på grund av undantagssituationen kan uppstå brist på sådana personer. Tills vidare har man inte varit tvungen att bevilja dispenser från certifikat över specialbehörighet med stöd av tidigare undantag (se lagarna 406/2020 och 228/2021).

Våren 2020 föreskrevs det temporärt genom lag 406/2020 om möjligheten att bevilja dispens i fråga om specialbehörigheter (se RP 62/2020 rd). Det genom lagen i fråga tillfogade 4 mom. gäller temporärt mellan den 1 juni 2020 och den 30 april 2021. Med stöd av denna ändring var det möjligt att ansöka om dispenser till och med den 31 oktober 2020.

I och med att covid-19-epidemin drar ut på tiden var det behövt att i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg föreskriva om en ny temporär möjlighet till undantag som delvis motsvarar denna temporära bestämmelse och genom vilken man beredde sig på en fortsättning och eventuell försämring av sjukdomsläget under våren 2021. Det nya temporära undantaget gäller mellan den 29 mars 2021 och den 30 juni 2021 (se lag 228/2021, RP 10/2021 rd). I sitt betänkande om lagen i fråga lyfte kommunikationsutskottet fram att det enligt utfrågningen i utskottet också finns skäl att bereda sig på en situation där det är nödvändigt att fortsätta med de åtgärder som säkerställer sjötransporternas kontinuitet även efter den 30 juni i år. Utskottet fäste uppmärksamhet vid att man snabbt måste utreda behovet av en eventuell förlängning av tidsfristen och i tid vidta åtgärder för att förlänga den temporära lagstiftningen. (KoUB 5/2021 rd). I april 2021 fortsätter sjukdomsläget att vara allvarligt, och situationen bedöms inte bli avsevärt bättre förrän befolkningen vaccinerats i stor skala.

Artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/106/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk gäller beviljande av dispenser. De ändringar som tidigare gjorts i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg och den ändring som nu föreslås i den lagen och vilka gäller beviljande av dispens ingår inte i direktivet. Vid det förslagna beviljandet av dispens är det dock inte fråga om sådan dispens som beviljas automatiskt, utan dispens beviljas på ansökan. Det har ställts stränga villkor för beviljandet av dispenser. Förslaget bedöms därmed inte stå i konflikt med unionslagstiftningen.

3.2 Lagen om transportservice

3.2.1 Behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och kompetensbevis för fartygspersonal

I 109 § i lagen om transportservice föreskrivs det om giltighetstiden för och förnyandet av behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal samt om temporär förlängning av giltighetstiden för kompetensbevis.

Behörighetsbreven och certifikaten över specialbehörighet gäller för viss tid eller tills vidare. När behörighetsbrev eller certifikat över specialbehörighet förnyas ska sökanden lägga fram utredning om att han eller hon har bevarat sin yrkeskompetens. Artikel 12 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/106/EG om minimikrav på utbildning för sjöfolk gäller förnyelse av behörighetsbrev och behörighetsbevis. I direktivet ingår inte en sådan förlängning av giltighetstiden som föreslås, men sådan praxis som motsvarar förslaget tillämpas redan i stor utsträckning i andra medlemsstater.

Ett *kompetensbevis* är en handling med vilken ett behörighetsbrev för befäl eller ett certifikat över specialbehörighet som behövs tjänstgöring på ett tankfartyg som utfärdats av en utländsk myndighet erkänns. Kompetensbevis är en förutsättning för att arbeta ombord på ett fartyg under finsk flagg i sådana fall som avses i 98 § 3 och 4 mom. i lagen om transportservice. Kompetensbevis beviljas alltid så att det har samma slutdatum som det utländska behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet. Om den utländska myndighet som utfärdat behörighetsbrevet beslutar att förlänga dess giltighetstid, ska giltighetstiden för – dvs. erkännandet av – ett kompetensbevis (som utfärdats av en finsk myndighet) förlängas så att den verksamhet som behörighetsbrevet avser ska kunna bedrivas i Finland. Flera stater har under covid-19-epidemin förlängt giltighetstiderna för behörigheterna genom förfaranden som avviker från de normala. För att trygga kontinuiteten inom sjöfarten är det viktigt att säkerställa att giltighetstiden för kompetensbeviset under covid-19-epidemin förlängs flexibelt, snabbt och utan någon stor administrativ börda på motsvarande sätt som den utländska myndighet som utfärdat behörighetsbrevet har förlängt giltighetstiden för behörighetsbrevet.

Transport- och kommunikationsverket tar varje år emot cirka 5 000 nya ansökningar om behörighet eller förnyande av behörighet inom sjöfarten (siffran inbegriper inte ansökningar som gäller behörigheter för maritim radiokommunikation). Mellan den 30 juni och den 31 oktober 2021 löper 342 stycken behörighetsbrev, 611 stycken certifikat över specialbehörighet och 149 stycken kompetensbevis ut.

Specialbehörigheterna är ofta nödvändiga för att arbeta ombord på fartyg. Till följd av de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar har det blivit svårare att förnya specialbehörigheterna. Hinder för normala förnyelseförfaranden orsakas bland annat av begränsningar av sammankomster, som har lett till att gruppstorlekarna på repetitionskurserna har begränsats. Detta leder till att de repetitionskurser som krävs för förnyande av certifikat över specialbehörighet har fyllts snabbt och att det inte alltid är möjligt att delta i kursen. Eventuella strängare begränsningar av sammankomster kan däremot leda till att repetitionskurser eller prov inte alls kan ordnas. Utan gällande specialbehörighet är det i allmänhet inte möjligt att arbeta ombord på ett fartyg, även om själva behörighetsbrevet är i kraft.

Det är inte heller nödvändigtvis möjligt att delta i kurser eller prov till exempel på grund av svårigheter att röra sig eller krav på karantän. De begränsningar i rörelsefriheten som stater har infört har redan avsevärt försvårat besättningar att röra sig mellan fartyget och hemorten. På finska fartyg anlitas bland annat svensk personal som har genomgått sin utbildning på Åland.

För att förnya sina specialbehörigheter är de tvungna att resa till Finland. Transport- och kommunikationsverket har kontaktats av sjöfarare som har haft betydande svårigheter att ta sig till Finland för att delta i en repetitionskurs. Dessutom kan det faktum att bytena av besättning blir allt svårare leda till att sjöfararna inte kan lämna fartyget, även om behörighetsbrevet eller specialbehörigheten löper ut.

Även förnyandet av egentliga behörighetsbrev kan försvåras, om den som förnyar behörigheten till exempel inte kan lämna in de handlingar som behövs eller om ett redan beviljat behörighetsbrev inte kan levereras till fartyget.

Om fartygspersonalens behörigheter inte kan förnyas, kan det uppstå avbrott i fartygstrafiken. Svårigheterna att förnya behörigheterna kan leda till en situation där det inte finns tillgång till besättning med gällande kompetens i tillräcklig utsträckning. Brister i tillgången på besättning äventyrar oavbrutna gods- och frakttransporter och försörjningsberedskapen. Försörjningsberedskapen i Finland förutsätter att särskilt en fungerande godstrafik till sjöss tryggas, eftersom uppskattningsvis cirka 80-90 procent av Finlands import och export sker sjövägen.

Man har varit tvungen att genomföra motsvarande förlängningar av giltighetstiden för fartygspersonalens behörigheter också tidigare under covid-19-epidemin. Under våren 2020 föreskrevs det temporärt genom lag 407/2020 om en förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal (se RP 62/2020 rd). Den genom lagen i fråga tillfogade 109 a § gäller temporärt mellan den 1 juni 2020 och den 30 april 2021. I och med att covid-19-epidemin har dragit ut på tiden utarbetades en ny temporär möjlighet till undantag som motsvarar denna temporära bestämmelse och genom vilken man beredde sig på en fortsättning av sjukdomsläget under våren 2021. Ändringen trädde i kraft den 29 mars 2021 och den gäller till och med den 30 juni 2021 (se lag 227/2021, RP 10/2021 rd). Den temporära ändringen av giltighetstiden för kompetensbevis trädde i kraft den 1 januari 2021 och gäller till och med den 30 juni 2021 (se lag 1256/2020, RP 202/2020 rd).

Eftersom sjukdomsläget fortfarande är allvarligt finns det ett behov av att i lagen än en gång genomföra delvis motsvarande möjligheter till undantag som tidigare.

3.2.2 Utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin

I 18 § i lagen om transportservice föreskrivs det om beredskapsskyldigheten för innehavare av person- eller godstrafiktillstånd. Enligt bestämmelsen ska innehavare av persontrafiktillstånd som har mer än 15 bussar som används i trafik, eller innehavare av godstrafiktillstånd som har mer än 15 fordon eller fordonskombinationer som används i trafik och vars största tillåtna totalmassa överstiger 3 500 kilo, ska förbereda sig för störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden och se till att företagets verksamhet fortgår så störningsfritt som möjligt också under sådana undantagsförhållanden som avses i beredskapslagen (1552/2011) och vid störningar under normala förhållanden.

Beredskapsskyldighet utvidgades temporärt till mindre aktörer genom en lagändring som trädde i kraft den 1 januari 2021 (se lag 1256/2020, RP 202/2020 rd och RSv 191/2020 rd). Enligt den temporära 18 a § som fogats till lagen ska innehavare av taxitrafiktillstånd och andra än i 18 § 1 mom. avsedda innehavare av persontrafiktillstånd eller innehavare av godstrafiktillstånd som bedriver persontrafik förbereda sig för förhindrande av spridning av sjukdomen covid-19 och sörja för åtgärder som hänför sig till passagerarnas hälsa, om covid-19-epidemiläget kräver det nationellt eller regionalt. Lagens 18 a § har samband med de temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar som utfärdats med anledning av covid-19-epidemin och som trädde i kraft den 22 februari 2021 (i synnerhet 58 c, 58 e och 58 h §) och tillämpningen av dem (se

lag 147/2021 och RP 245/2020 rd). De temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar gäller till och med den 30 juni 2021, liksom även den temporära 18 a § i lagen om transportservice. Om man beslutar att förlänga giltighetstiden för de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar är det också nödvändigt att förlänga giltighetstiden för 18 a § i lagen om transportservice. Under beredningen av utkastet till proposition var man vid kommunikationsministeriet inte ännu säker på om bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar eventuellt förlängs, men 18 a § i lagen om transportservice fogades till utkastet redan på förhand för säkerhets skull. Behovet av att förlänga giltighetstiden för 18 a § i lagen bedömdes närmare under och efter remissbehandlingen. Eftersom social- och hälsovårdsministeriet bereder förlängningen av giltighetstiden för de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar, lämnades 18 a §, som redan tagits in i propositionsutkastet, kvar i propositionen.

3.2.3 Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin

I 179 § 2 mom. i lagen om transportservice föreskrivs det om skyldigheten för den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken att senast 60 dagar innan planen genomförs underrätta Transport- och kommunikationsverket om att den tjänst som tillhandahålls regelbundet inleds, avslutas eller ändras väsentligt. Väsentliga ändringar kan vara ändringar t.ex. i planerade tidtabeller, rutter eller hållplatser (RP 161/2016 rd). Uppgifterna ska ges avgiftsfritt. Eftersom samma uppgift ska lämnas till myndigheten endast en gång, behöver uppgifterna inte lämnas i det fall att de redan finns tillgängliga via de gränssnitt som avses i 154 §. Om Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 154 § 2 mom. ordnar informationstjänsten genom att skaffa den av Trafikstyrbolag Fintraffic Ab, ska anmälan göras direkt till Trafikstyrbolag Fintraffic Ab.

På grund av covid-19-epidemin har man temporärt avvikit från anmälningsskyldigheten på 60 dagar och anmälan ska ha gjorts senast fem dagar innan planen genomförs (se lag 1256/2020 och RP 202/2020 rd, lag 198/2021 och RP 263/2020 rd samt lag 407/2020 och RP 62/2020 rd). Det temporära undantag som anges i 179 a § i lagen gäller till och med den 30 juni 2021.

Eftersom belägningsgraden i kollektivtrafiken är låg på grund av covid-19-epidemin och olika begränsningsåtgärder, bland annat begränsning av antalet passagerare, har införts i och med att epidemin fortsätter, är det fortfarande viktigt att möjliggöra en smidigare organisering av kollektivtrafiken. Det är också viktigt att möjliggöra en smidigare organisering av kollektivtrafiken eftersom det kan dröja innan passagerarna återvänder till kollektivtrafiken och det kan ta tid innan verksamheten återställs, även om epidemiläget börjar bli bättre. Det är således fortfarande behövligt att underrätta om en ändrad tidtabell eller rutt fem dagar innan ändringen träder i kraft. Detta förutsätter att man tillfälligt avviker från skyldigheten för den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken enligt 179 § 2 mom. att senast 60 dagar i förväg meddela om eventuella ändringar i tidtabellen.

3.3 Lotsningslagen

Lotsningslagen (940/2003) innehåller bestämmelser om skyldigheten för fartyg att anlita lots. I lagen ingår också bestämmelser om styrsedel för lots, linjelotsbrev och om grunderna för beviljande, förnyande och återkallande av dispens från skyldigheten att anlita lots.

Styrsedel för lots En lots har rätt att utföra lotsningar i de farleder för vilka lotsen har fått lotsningsrätt med stöd av en styrsedel som utfärdats av Transport- och kommunikationsverket. En förutsättning för beviljande av styrsedel för lots är ett intyg över provlotsning i den farled som ansökan om styrsedel gäller. Styrsedel för lots beviljas för högst fem år och kan förnyas på

ansökan. För förnyande av styrsedel för lots förutsätts att lotsen visar att han eller hon upprätthållit sin yrkeskunskap och bevarat sin farledskännedom och har sådan hälsa och kondition som krävs av den som är i däckstjänstgöring på ett handelsfartyg.

Styrsedel för lots beviljas lotsar hos det statsägda bolaget Finnpilot Pilotage Ab (nedan *Finnpilot*). Enligt uppskattningar anlöper ca 35 procent av fartygstrafiken i Finland finländska hamnar bitradda av lotsar från Finnpilot.

Linjelotsbrev Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan bevilja ett fartygs befälhavare eller styrman fartygsspecifikt linjelotsbrev för en viss farled, om befälhavaren eller styrmannen visar att han eller hon har kännedom om den farled fartyget använder. En förutsättning för beviljande av linjelotsbrev är också att sökanden har ett intyg över en provlotsning i den farled för vilken linjelotsbrev söks. Linjelotsbrev beviljas för högst fem år och kan förnyas på ansökan. För förnyande av linjelotsbrev förutsätts att innehavaren av brevet visar att han eller hon upprätthållit sin yrkeskunskap och bevarat sin farledskännedom.

Linjelotsbrev innehas i huvudsak av sådana befälhavare och styrmän som arbetar på de största fartygen i reguljär trafik till Finland och som är anställda hos de rederier som är verksamma inom Östersjötrafiken i Finland, såsom Finnliness Abp, Tallink Silja Oy, Viking Line Abp, Eckero Line Ab Oy, Wallenius Sol AB och ESL Shipping Oy.

Dispens Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan bevilja befälhavaren eller styrmannen på ett fartyg, en fartygskombination eller en bogserkombination som på grund av storleken omfattas av skyldigheten att anlita lots fartygsspecifikt dispens från skyldigheten att anlita lots, om fartygets bruttodräktighet är mindre än 3 700. Dispens kan beviljas för antingen en enskild eller flera lotspliktiga farleder eller för alla farleder inom ett begränsat vattenområde. För beviljande av dispens förutsätts att sökanden uppfyller vissa krav som gäller erfarenhet, behörighet och hälsa. En förutsättning för beviljande av dispens är också att varken fartygssäkerheten eller miljön äventyras. Dispensen kan även förenas med villkor som gäller vakttjänsten på fartyget eller befälets erfarenhet av fartygsnavigering.

Dispens kan beviljas för högst fem år och kan förnyas på ansökan, om sökanden visar att han eller hon upprätthållit sin yrkeskunskap och bevarat sin farledskännedom och att de övriga förutsättningarna för beviljande av dispens fortfarande föreligger.

I princip drar sådana mindre fartyg som går i reguljär trafik till Finland nytta av dispensen. Det finns ungefär 26 sådana fartyg i trafik.

Alla Finlands huvudsakliga farleder för handelssjöfart är lotspliktiga och i princip alla handelsfartyg som trafikerar Finland är skyldiga att anlita lots. Under covid-19-epidemin kan en trafikerad av fartygen utan avbrott äventyras om det inte är möjligt att förnya styrsedlar för lotsar, linjelotsbrev och dispenser (nedan persontillstånd för lotsning) och exempelvis utbildning eller provlotsning inte kan ordnas på det sätt som lagen förutsätter. På grund av eventuella begränsningar i rörelsefriheten kan förutsättningarna för förnyande av lotsbrev inte nödvändigtvis uppfyllas, eftersom exempelvis simulatorkörningen och det skriftliga provet ska avläggas vid en finsk läroanstalt.

En provlotsning som genomförts med godkänt resultat är en förutsättning för beviljande av styrsedel för lots och linjelotsbrev. Vid en provlotsning ska den som ansöker om styrsedel för lots eller linjelotsbrev visa att han eller hon i praktiken tryggt kan lotsa, navigera och hantera fartyget i den farled som ansökan gäller och kan samverka med fartygets bryggpersonal, övrig trafik och fartygstrafikservice och har tillräcklig lokalkännedom. Provlotsningen görs för en tjänsteman

vid Transport- och kommunikationsverket som verket utser för uppgiften och som har sjökapensbrev och är insatt i lotsning. Vid provlotsningen ska också fartygets befälhavare vara närvarande och, om befälhavaren inte har linjelotsbrev, även en erfaren lots som har styrsedel för den aktuella farleden. En erfaren lots med styrsedel för den aktuella farleden ska alltid vara närvarande vid en provlotsning för styrsedel för lots.

Under covid-19-epidemin har provlotsningarna i regel kunnat utföras. Under covid-19-epidemin kan det dock bli omöjligt att utföra en provlotsning, om fartygen i syfte att minimera infektionsrisken vägrar ta ombord extra personer på fartyget. I detta sammanhang kan de personer som behövs för att utföra en provlotsning, såsom den person för vilken provlotsningen görs, inte nödvändigtvis komma ombord på fartyget och då kan provlotsningen inte genomföras. Även om fartyg under vissa villkor är skyldiga att anlita lots, har de ingen skyldighet att ta ombord en person för vilken en provlotsning görs.

Svårigheterna att utföra provlotsning eller förnya persontillstånd för lotsning kan leda till en situation där det råder brist på kompetenta lotsar eller innehavare av linjelotsbrev. Brister i tillgången på behöriga lotsar äventyrar oavbrutna gods- och frakttransporter och försörjningsberedskapen. Försörjningsberedskapen i Finland förutsätter att särskilt en fungerande godstrafik till sjöss tryggas, eftersom uppskattningsvis cirka 80-90 procent av Finlands import och export sker sjövägen.

Under våren 2020 föreskrevs det temporärt genom lag 408/2020 om en förlängning av giltighetstiden för persontillstånden för lotsning och om undantag från kraven på provlotsning (se RP 62/2020). I och med att covid-19-epidemin drar ut på tiden var det behövligt att i lotsningslagen föreskriva om nya möjligheter till sådana temporära undantag som delvis motsvarar dessa temporära bestämmelser och med vilka man beredde sig på en fortsättning och eventuell försämring av sjukdomsläget under våren 2021 (se lag 199/2021, RP 263/2020 rd). Lagändringen 199/2021 gäller mellan den 12 mars 2021 och den 30 juni 2021. I april 2021 verkar sjukdomsläget förutsätta att giltighetstiderna för undantagen förlängs igen för att man ska kunna säkerställa att lotsningsverksamheten fortsätter och att den för Finland kritiska godstrafiken förblir oavbruten.

Lotsningslagen är helt och hållet nationell lagstiftning, och det finns ingen unionslagstiftning om detta.

4 Mål

4.1 Beredskap för den fortsatta epidemin

Enligt en lägesrapport från Institutet för hälsa och välfärd har det riksomfattande epidemiläget försämrats betydligt sedan mitten av februari 2021. I mitten av april 2021 kan det dock konstateras att antalet nya covid-19-fall har börjat minska betydligt under de föregående fyra veckorna. Detta anses vara ett gott tecken på att epidemin i Finland tills vidare håller på att lugna ner sig. Det konstateras dock fortfarande så många smittfall att läget kan försämrats snabbt igen. Epidemiläget präglas av stora regionala skillnader medan läget är fortfarande svårast i landets södra och sydvästra delar.²

²Uppföljning av hybridstrategin för covid-19-epidemin – lägesrapport 14.4.2021 (på finska). Kan läsas på: <https://thl.fi/documents/533963/5860112/COVID-19-epidemiaan+hybridistrategian+seuranta+%E2%80%93+tilannearvio+raportti+14.4.2021.pdf/dbafac67-5dea-3ce6-bfd6-8e9e650cc164?t=1618469898721>.

Trots att epidemiläget verkar ha förbättrats i Finland finns det inga garantier på att den positiva riktningen är bestående. Det går inte ännu att exakt bedöma hur läget utvecklas under sommaren 2021. Dessutom påverkar utvecklingen av det globala pandemiläget också Finland, särskilt när det gäller sjöfarten. Det är fortsättningsvis viktigt att ha beredskap för att epidemin fortsätter, så att kontinuiteten i samhällets vitala funktioner kan tryggas.

Propositionen hänför sig till att de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar fortsätter under sommaren 2021. Ett särskilt mål är att trygga sjöfartens kontinuitet och funktion samt att möjliggöra smidiga arrangemang för kollektivtrafiken.

4.2 Behörighet för fartygspersonal och persontillstånd för lotsning

Syftet med propositionen säkerställa oavbrutna sjötransporter under covid-19-epidemin. Förlängningen av giltighetstiden för behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och kompetensbevis för fartygspersonal samt möjligheten att få dispens från den specialbehörighet som krävs på fartyg gör det möjligt för fartygspersonalen att fortsätta arbeta i de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar. Även de ändringar som gäller persontillstånd för lotsning främjar sysselsättningen och näringsverksamheten inom branschen under epidemin. Ändringarna tryggar också en oavbruten fartygstrafik. Syftet är dessutom att trygga hälsosäkerheten för aktörerna inom branschen samt att minska på människors behov av att röra sig under covid-19-epidemin och på så sätt bromsa upp spridningen av epidemin.

De föreslagna temporära undantagen behövs med tanke på sjöfartsbranschens internationalitet. Sjötrafikens funktionsduglighet är starkt knuten till såväl Finlands som andra staters begränsningar i rörelsefriheten. Även om epidemiläget förbättras i Finland, återspeglas det allvarliga epidemiläget i resten av världen också på sjöfartsbranschen i Finland. Finländska sjöfarare arbetar också på utländska fartyg, vilket innebär att internationell verksamhet har betydelse bl.a. för frågor som gäller besättningsbyte. Likaså påverkar andra länders åtgärder besättningsbyten på finska fartyg. Dessutom har utländska sjöfarare eller finländska sjöfarare som bor utomlands finländska behörigheter. För att förnya behörigheterna på normalt vis förutsätts det att man reser till Finland.

De föreslagna möjligheterna till undantag är temporära. Enligt den nuvarande bedömningen av utvecklingen av sjukdomsläget kan den exceptionella situationen fortsätta också över sommaren 2021 och därför finns det skäl att föreskriva om en tillräckligt lång tidsfrist. De föreslagna temporära ändringarna gäller till och med den 31 oktober 2021. De dispenser och persontillstånd för lotsning samt de förlängningar av giltighetstiden för behörigheter och persontillstånd för lotsning som har beviljats med stöd av förslagen gäller högst till och med den 30 april 2022.

4.3 Utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin

Syftet med den temporära förlängningen av giltighetstiden för bestämmelsen om den utvidgade beredskapsskyldigheten är att säkerställa beredskapen för innehavare av trafiktillstånd även efter juni 2021, eftersom den exceptionella situationen kan fortsätta över sommaren 2021 enligt nuvarande bedömning av utvecklingen av sjukdomsläget. Genom en temporär förlängning av bestämmelsens giltighetstid tryggas dessutom tillgången till trafiktjänster samt sörjer man för passagerarnas hälsosäkerhet och bevarandet av förtröendet tillsammans med de temporära 58 c, 58 e och 58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar.

Giltighetstiden för bestämmelsen om den utvidgade beredskapsskyldigheten ska förlängas temporärt. Eftersom den utvidgade beredskapsskyldigheten enligt 18 a § i lagen om transportservice

har samband med temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar och tillämpningen av dem, ska den temporära förlängningen av giltighetstiden för beredskapsskyldigheten vara i linje med en eventuell förlängning av giltighetstiden för bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar. Eftersom läget i fråga om covid-19-epidemin enligt en bedömning under beredningen av propositionsutkastet kan fortsätta över sommaren, föreslås det att giltighetstiden för den temporära beredskapsskyldigheten förlängs till och med den 31 oktober 2021.

4.4 Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin

Syftet med propositionen är att möjliggöra smidiga arrangemang för kollektivtrafiken under covid-19-epidemin. Genom en temporär förlängning av giltighetstiden för bestämmelsen om anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin, möjliggörs ett smidigare organiserande av kollektivtrafiken också efter juni 2021, eftersom den exceptionella situationen kan fortsätta över sommaren 2021 enligt den nuvarande bedömningen av utvecklingen av sjukdomsläget. Även om epidemiläget börjar bli bättre kan det dröja innan passagerarna återvänder och ta tid innan verksamheten återställs, och därför är det behovligt att göra organiserandet av kollektivtrafiken smidigare också av denna orsak. En kortare anmälningstid gör det möjligt för trafikföretagen att bland annat ändra tidtabeller och rutter samt att ställa in och inleda turer enligt en snabbare tidtabell under covid-19-epidemin. Eftersom läget i fråga om covid-19-epidemin enligt en bedömning under beredningen av propositionsutkastet kan fortsätta över sommaren, föreslås det att giltighetstiden för det temporära undantaget förlängs till och med den 31 oktober 2021.

5 Förslagen och deras konsekvenser

5.1 De viktigaste förslagen

5.1.1 Förslagets bakgrund

Denna regeringsproposition innehåller temporära undantag som gäller behörigheter för sjöfare rare samt kollektivtrafiken. Syftet med förslagen är att trygga sjöfartens kontinuitet och funktion samt att möjliggöra smidiga arrangemang för kollektivtrafiken medan de exceptionella omständigheter som orsakas av epidemin fortsätter och under övergången till en normal situation.

De förslag som gäller behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal samt beviljande av dispenser (109 a § i lagen om transportservice och 13 § 4 mom. i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg) är till sin formulering likadana som de tidigare undantagsbestämmelser som gäller till och med den 30 juni 2021 (se lagarna 227/2021 och 228/2021 samt RP 10/2021 rd). Trots att ordalydelsen i de föreslagna paragraferna förblir oförändrad, skiljer sig grunderna till förslagen dock delvis från de tidigare när man så småningom går mot tiden efter pandemin. En central grund för de tidigare undantagen har varit svårigheter att förnya behörigheterna på normalt sätt, vilka framför allt har berott på Finlands och andra staters begränsningar i rörelsefriheten och av sammankomster, varvid det till exempel inte har varit möjligt att tillhandahålla kursverksamhet. Det är svårt att bedöma hur epidemiläget utvecklas. Även om epidemiläget lättar väsentligt under sommaren 2021, finns det dock fortfarande ett behov av att förlänga giltighetstiden för behörigheterna och möjligheten att bevilja dispenser, eftersom det är sannolikt att det uppdämda kursbehov som uppstått sedan våren 2020 inte kan åtgärdas helt och hållet under sommaren och hösten 2021. Det är också möjligt att de kurser som kräver närundervisning och närkontakt under sommaren och hösten omfattas av undantagsarrangemang, såsom begränsade gruppstorlekar på kurserna. Eventuella regionala sjukdomstoppar och övriga exponeringar kan också leda till att kurser ställs in på ett oförutsebart sätt.

Bakom förslaget ligger fortfarande delvis också samma motiv som i de tidigare motsvarande undantagsförfattningarna. Till följd av covid-19-pandemin har utbudet av kurser i anslutning till förnyandet av behörighetsbevis för fartygspersonal varit begränsat redan i över ett år till exempel på grund av begränsningar av sammankomster. Dessutom har möjligheten att delta i kurser varit begränsad till följd av olika staters begränsningar av sammankomster och rörelsefrihet, såsom bland annat krav på karantän. Finländska sjöfarare arbetar också på utländska fartyg, vilket innebär att internationell verksamhet har betydelse bl.a. för frågor som gäller besättningsbyte. Likaså påverkar andra länders åtgärder besättningsbyten på finska fartyg. Dessutom har utländska sjöfarare eller finländska sjöfarare som bor utomlands finländska behörigheter. För att förnya behörigheterna på normalt vis förutsätts det att man reser till Finland.

Sjöfartsbranschen är starkt internationell, vilket innebär att epidemiläget i resten av världen och andra staters restriktioner återspeglas i branschens verksamhet också i Finland. Som helhet är det svårt att på förhand bedöma vilka effekter olika faktorer har för underlättandet av situationen, men det är sannolikt att alla sjöfarare som förnyar sin behörighet inte kan genomföra behövlig kompletterande utbildning i enlighet med nuvarande lagstiftning (se lag 227/2021 och RP 10/2021 rd). Således anses en övergångsperiod enligt förslaget vara behövlig för att säkerställa att de normala förfarandena för förnyande kan nås så smidigt och obehindrat som möjligt. På detta sätt strävar man efter att säkerställa att sjötransporterna fungerar störningsfritt också i slutet av epidemin.

Förlängningen av giltighetstiden för kompetensbevis (109 § 4 mom. i lagen om transportservice) har tidigare motiverats i huvudsak med tryggheten av kontinuiteten i sjöfarten och oavbruten verksamhet inom sjöfartsnäringen (se lag 1256/2020 och RP 202/2020 rd). Syftet med den nu föreslagna förlängningen är likaså att trygga fartygspersonalens sysselsättning, bedrivandet av näringar i anslutning till sjöfarten och kontinuiteten i sjötrafiken under covid-19-epidemin. Av sjöfartsbranschens utpräglat internationella karaktär följer att även om epidemiläget i Finland förbättras avsevärt under sommaren 2021, kan epidemin fortsätta att vara så allvarlig i andra delar av världen att myndigheterna i andra stater blir tvungna att förlänga giltighetstiden för de behörigheter de beviljar. I en sådan situation är det ändamålsenligt att giltighetstiden för ett kompetensbevis över erkännande av en behörighet förlängs på motsvarande sätt.

När det gäller de temporära undantag som föreslås i fråga om *förlängning av persontillstånden för lotsning* (21 b § i lotsningslagen) har målet varit, och är fortfarande, att säkerställa tillräcklig beredskap för de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar. Även om epidemiläget lättar under sommaren 2021, finns det fortfarande en risk för att insjukna och för att epidemiläget förvärras igen. Det finns ett relativt litet antal innehavare av persontillstånd för lotsning, vilket innebär att även några få smittfall eller exponeringar kan ha en väsentlig inverkan på kontinuiteten i sjötrafiken inom ett visst lotsningsområde. Exempelvis kan ett enskilt smittfall eller en enskild exponering inverka på bemanningen och funktionsförmågan vid en viss lotsstation. I synnerhet när trafiken så småningom ökar igen är det viktigt att säkerställa att det vid behov går att reagera snabbt i fråga om lotsstationernas bemanning. Syftet med förslagen är således fortfarande att trygga kontinuiteten i fartygstrafiken genom att ge myndigheterna en möjlighet att på ett flexibelt sätt reagera på de regionala problemsituationer som epidemin eventuellt orsakar. Det bör också konstateras att även om lotsningslagen i sig identifierar möjligheten till fjärrlotsning, vilket också minskar risken för exponering för sjukdomen, är det tills vidare inte möjligt att utföra fjärrlotsning, eftersom fartygen inte har sådan utrustning som fjärrlotsningen kräver.

Det förslag som gäller utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin har samma innehåll som den 18 a § i lagen om transportservice som gäller till och med den 30 juni 2021 (se

lag 1256/2020 och RP 202/2020 rd). Syftet med den gällande bestämmelsen är att trygga i synnerhet tillgången till trafiktjänster och passagerarnas hälsa. Den temporära 58 e § i lagen om smittsamma sjukdomar har trätt i kraft den 22 februari 2021 (se lag 147/2021 och RP 245/2020 rd). Den förutsätter att också de aktörer som avses i 18 a § ska se till att 1) utrymmen och ytor som är avsedda att användas av trafikmedlets passagerare rengörs regelbundet och rengöringen effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga så att en tillräcklig hygien nivå uppnås och bibehålls samt att andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta iakttas, och 2) passagerarna erbjuds möjlighet att bibehålla en tillräcklig hygien nivå i trafikmedlet samt ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna, om användning av ansiktsskydd och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta i trafikmedlet. De aktörer som avses i 18 a § i lagen om transportservice kan i en plan dokumentera hur de fullgör dessa skyldigheter enligt lagen om smittsamma sjukdomar.

Eftersom den gällande bestämmelsen och tillämpningen av den har samband med tillämpningen av de temporära 58 c, 58 e och 58 h § lagen om smittsamma sjukdomar och social- och hälsovårdsministeriet bereder en förlängning av giltighetstiden för de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar, är det behövligt att också förlänga giltighetstiden för 18 a §.

Det förslag som gäller anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin är till sitt innehåll likadan som den 179 a § i lagen om transportservice som gäller till och med den 30 juni 2021 (se lag 1256/2020 och RP 202/2020 rd samt lag 198/2021 och RP 263/2020 rd). Innehållet i förslaget till tillägg motsvarar, med undantag för en språklig korrigering, innehållet i den gällande bestämmelsen, eftersom avsikten med förslaget är att temporärt förlänga giltighetstiden för den gällande 179 a §. En temporär bestämmelse om kortare anmälnings tid som nästan motsvarar 179 a § ingick tidigare i 179 § (se lag 407/2020 och RP 62/2020 rd). Trots att innehållet i förslaget och den gällande bestämmelsen motsvarar varandra, är det skäl att beakta att grunderna bakom förslaget delvis skiljer sig från de grunder som tidigare skrivits in i fråga om den gällande bestämmelsen. Bakom skillnaderna i grunderna ligger utvecklingen av läget i fråga om covid-19-epidemin.

Tidigare låg fokus i fråga om grunderna i synnerhet på möjliggörandet av ett smidigare organiserande av kollektivtrafiken under covid-19-epidemin. Möjliggörandet av ett smidigare organiserande av kollektivtrafiken är fortfarande viktigt, eftersom det är svårt att förutse hur covid-19-epidemin utvecklas. Enligt det som konstateras ovan beräknas dock läget i fråga om covid-19-epidemin eventuellt bli bättre under våren och sommaren, och således har också grunderna för förslaget delvis förändrats. Även om epidemiläget skulle bli bättre, är det sannolikt att det tar tid innan kollektivtrafiken återgår till den normala verksamhet som föregick epidemin. Utöver att kollektivtrafiken återgår till det normala är det möjligt att passagerarmängden tills vidare förblir låg och att passagerarna återvänder långsamt till kollektivtrafiken. Återhämtningen när det gäller kollektivtrafiken och passagerarmängden samt kollektivtrafikens popularitet påverkas sannolikt av ökningen av ägandet av en egen bil och till exempel det ökade antalet miljövänliga bilar. Det är svårt att förutse utvecklingen, men det är möjligt att resenärer som tidigare använt kollektivtrafik i allt högre grad har övergått till privatbilismen på grund av covid-19-epidemin. Det är således viktigt att ett smidigt organiserande av kollektivtrafiken möjliggörs temporärt även efter den 30 juni 2021, även om det nationella epidemiläget blir bättre.

5.1.2 Förslag som gäller behörigheter inom sjöfarten

Genom de ändringar som gäller behörigheter för fartygspersonal och persontillstånd för lotsning möjliggörs sådana motsvarande avvikelser som det har föreskrivits om redan tidigare (se lagarna

RP 64/2021 rd

406/2020, 407/2020, 408/2020 och RP 62/2020 rd, lag 1256/2020 och RP 202/2020 rd, lag 199/2021 och RP 263/2020 rd samt lagarna 227/2021 och 228/2021 och RP 10/2021 rd).

Det föreslås att giltighetstiderna för *behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal* förlängs på nytt med sex månader, om behörigheten löper ut mellan den 1 juli 2021 och den 31 oktober 2021. En förlängning behöver inte sökas separat och möjligheten till förlängning gäller också tidigare förlängda behörigheter, om de löper ut under perioden i fråga. Dessutom föreslås det att Transport- och kommunikationsverkets möjlighet att på grund av en störningssituation eller av något annat till covid-19-epidemin hänförligt tvingande skäl bevilja *dispens* ska förlängas även i fråga om sådana certifikat över specialbehörighet som avses i 98 § i lagen om transportservice (320/2017). Det föreslås också att *giltighetstiden för kompetensbevis för fartygspersonal* förlängs, om en utländsk myndighet har förlängt giltighetstiden för den behörighet vars erkännande kompetensbeviset gäller. Giltighetstiden för kompetensbeviset motsvarar således giltighetstiden för den behörighet som ska erkännas, dock så att kompetensbeviset kan gälla högst till och med den 30 april 2022.

I *lotsningslagen* föreslås en ändring som gör det möjligt för Transport- och kommunikationsverket att temporärt förlänga giltighetstiden för persontillstånd för lotsning med sex månader. Dessutom kan Transport- och kommunikationsverket bevilja nya styrsedlar för lotsar och linjelotsbrev som är i kraft i sex månader utan att kravet på provlotsning uppfylls. Avvikelsen från de normala kraven på förnyande och ansökan är inte automatisk, utan kräver en prövning från fall till fall av myndigheten. Vid prövningen beaktas bland annat förfarandets nödvändighet för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten samt för att säkerställa sjöfartssäkerheten.

För att trygga kontinuiteten i fartygstrafiken och främja hälsosäkerheten under covid-19-epidemin är det viktigt att de temporära undantagen är i kraft under den tid som epidemiläget kräver. I april 2021 verkar det som om läget i fråga om covid-19-epidemin förutsätter att de föreslagna ändringarna är i kraft åtminstone till och med den 31 oktober 2021.

Det är svårt att på förhand bedöma hur lång en tillräckligt lång tid är, eftersom sjukdomsläget varierar mycket. Dessutom har det utvecklats varianter av viruset covid-19, av vilka åtminstone en del verkar vara mer smittsamma än den tidigare virusvarianten. Enligt en bedömning av Institutet för hälsa och välfärd har risken för att epidemin trappas upp ökat på grund av den brittiska virusvarianten som sprider sig snabbare än andra virustyper.

5.1.3 Förslag till utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin

I utkastet till proposition föreslås det att giltighetstiden för bestämmelsen om utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin (18 a § i lagen om transportservice, se lag 1256/2020 och RP 202/2020 rd) förlängs temporärt i och med att covid-19-epidemin fortsätter. Eftersom den nuvarande temporära bestämmelsen gäller till och med den 30 juni 2021, föreslås det att det till lagen om transportservice fogas en ny temporär 18 a §, som ska gälla från och med den 1 juli 2021. Under beredningen av propositionsutkastet och mot bakgrund av bedömningarna av utvecklingen av läget i fråga om covid-19-epidemin har det ansetts att det är skäl att förlänga den utvidgade beredskapsskyldigheten till och med den 31 oktober 2021.

Eftersom förslaget har samband med de temporära bestämmelserna i 58 c, 58 e och 58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar, ska förlängningen av giltighetstiden för 18 a § i lagen om transportservice dock fortfarande bedömas med tanke på giltighetstiden för bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar. Behovet av att förlänga giltighetstiden för 18 a § i lagen bedömdes närmare under och efter remissbehandlingen. Eftersom social- och hälsovårdsministe-

rietary bereder förlängningen av giltighetstiden för de temporära bestämmelserna i lagen om smittsamma sjukdomar, beslutade man att låta 18 a §, som redan tagits in i propositionsutkastet, ingå i propositionen.

Genom det föreslagna tillägget tryggas de mindre aktörernas beredskap även efter juni 2021, då den temporära bestämmelsen upphör att gälla. Genom beredskapen tryggas tillgången till transporter samt sörjer man för passagerarnas hälsosäkerhet och bevarandet av förtroendet i och med att covid-19-epidemin fortsätter.

5.1.4 Förslag som gäller anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin

I utkastet till proposition föreslås det att giltighetstiden för bestämmelsen om anmälan om tidtabeller och rutte under covid-19-epidemin (179 a § i lagen om transportservice, se lag 1256/2020 och RP 202/2020 rd samt lag 407/2020 och RP 62/2020 rd) förlängs temporärt i och med att covid-19-epidemin fortsätter. Eftersom den nuvarande temporära bestämmelsen gäller till och med den 30 juni 2021, föreslås det att det till lagen om transportservice fogas en ny temporär 179 a §, som ska gälla från och med den 1 juli 2021. Under beredningen av propositionsutkastet och mot bakgrund av bedömningarna av utvecklingen av läget i fråga om covid-19-epidemin har det ansetts att det är skäl att förlänga undantaget från anmälningstiden till och med den 31 oktober 2021.

En kortare anmälningstid möjliggör ett smidigare organiserande av kollektivtrafiken i och med att covid-19-epidemin fortsätter.

5.2 De huvudsakliga konsekvenserna

5.2.1 Samhälleliga konsekvenser

Syftet med de temporära ändringar som föreslås i lagen om transportservice är att allmänt trygga och underlätta de samhälleliga funktionerna i och med att covid-19-epidemin fortsätter.

Genom de temporära ändringar som gäller *behörigheter för fartygspersonal och dispens* i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg och lagen om transportservice tryggas bedrivandet av frakt- och godstrafiken och kontinuiteten i verksamheten i de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar. Det är av största vikt för branschen och för samhället som helhet att varor och fraktgodis kan transporteras under alla förhållanden. Försörjningsberedskapen i Finland förutsätter att kontinuiteten i godstrafiken till sjöss tryggas, eftersom uppskattningsvis cirka 90 procent av Finlands import sker sjövägen.

De temporära ändringar som föreslås i *lotsningslagen* är med tanke på bedrivandet av frakt- och godstrafiken och kontinuiteten i den övriga verksamheten inom sjöfarten viktiga metoder för att bereda sig på att covid-19-epidemin fortsätter eller att läget förvärras. Fungerande lotsning är ett livsvillkor för Finlands handelssjöfart, eftersom färden till eller från en hamn för fartygen inom handelssjöfarten förutsätter att fartyget har en lots. I praktiken är alla fartyg inom handelssjöfarten som trafikerar Finland skyldiga att anlita lots, om inte fartygets befälhavare har beviljats linjelotsbrev eller dispens. I lotspliktiga farleder ska fartyg som är skyldiga att anlita lots lotsas när de rör sig till och från hamn.

5.2.2 Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

De ändringsförslag som gäller en *förlängning av giltighetstiden för behörigheter och kompetensbevis för fartygspersonal* bedöms ha positiva konsekvenser för Transport- och kommunikationsverket genom att de tryggar verksamhetens kontinuitet. Avsikten är att ändringen ska vara temporär, vilket innebär att motsvarande beslut och åtgärder som grundar sig på lag eller som fattas med stöd av lag överförs på myndigheten när behörigheterna upphör att gälla.

Den temporära ändring som föreslås i *lotsningslagen* bedöms ha konsekvenser som främjar skötseln av myndighetsuppgifter under epidemiläget. I det förslag som gäller *lotsningslagen* är Transport- och kommunikationsverket den huvudsakliga behöriga myndigheten. Verket är tillstånds- och tillsynsmyndighet i fråga om persontillstånd för lotsning och svarar också för utfärdandet av föreskrifter och anvisningar inom sektorn. Det befintliga personalresurserna och användningen av andra resurser påverkas i betydande grad av i ett hårdt epidemiläge verket ska agera. Eftersom situationerna kan variera är det svårt att göra en exakt bedömning av verkets resursbehov. De föreslagna undantagen utökar myndighetens tillståndsprövning med nya omständigheter som ska beaktas vid bedömningen. Myndighetens arbetsbörda bedöms dock inte öka avsevärt. Dessutom bör det beaktas att om det under covid-19-epidemin inte kan genomföras förlängningar av giltighetstiden eller beviljas nya persontillstånd, kan det uppstå anhopningar i tillståndsbehandlingen under den tid som följer efter epidemin. Som helhet bedöms ändringarna således ha positiva konsekvenser för Transport- och kommunikationsverket genom att de tryggar verksamhetens kontinuitet.

Förslaget till *utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin* bedöms inte ha betydande eller nya konsekvenser för myndighetens verksamhet jämfört med nuläget. Den utvidgade beredskapsskyldigheten, som gäller temporärt, bedömdes tidigare (se RP 202/2020 rd) ha en förtydligande effekt på uppgifterna för den behöriga myndigheten Transport- och kommunikationsverket under covid-19-epidemin. Eftersom det i Finland finns mycket offentligt organiserad trafik som baserar sig på konkurrensutsatta upphandlingar, har de myndigheter som ordnar transporter en central roll i förebyggandet av spridningen av sjukdomen covid-19. Dock bedömdes den föreslagna ändringen öka myndigheternas administrativa och ekonomiska börda. Genom en temporär förlängning av giltighetstiden bedöms myndigheternas verksamhet förbli oförändrad.

Förslaget som gäller *anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin* gör det möjligt att med mycket kort varsel minska turtätheten inom den reguljära persontrafiken också efter juni 2021. En snabb nedskärning av turerna har konsekvenser både för myndigheternas verksamhet och för passagerarna. Om den avslutade turen som ordnas på marknadsvillkor till sin natur är kritisk t.ex. med tanke på försörjningsberedskapen, kan de behöriga kollektivtrafikmyndigheterna orsakas betydande tidtabellsproblem när det gäller anskaffningen av ersättande trafik. Förutom myndigheterna kan resenärerna ha svårt att ordna sin rörlighet när tidtabellerna förändras snabbt. Eftersom ett motsvarande undantag har gällt nästan hela den tid som covid-19-epidemi pågått, bedöms förslaget dock inte ha betydande eller nya konsekvenser för myndighetens verksamhet jämfört med nuläget.

Ändringsförslagen har inga förutsebara konsekvenser för andra myndigheter.

5.2.3 Konsekvenser för företag och arbetstagare

Ändringarna som gäller *förlängning av giltighetstiden för behörigheter och kompetensbevis för fartygspersonal samt beviljande av dispens* underlättar den administrativa bördan för arbetsta-

garna och företagen under covid-19-epidemin och i synnerhet under begränsningarna i rörelsefriheten. Genom författningsändringarna svarar man på de störningssituationer och praktiska problem som epidemin orsakar genom att agera i enlighet med de förfaringssätt och förpliktande tidsfrister som författningarna förutsätter.

Ändringarna inverkar positivt på fartygspersonalens förutsättningar att utöva sitt yrke också i exceptionella situationer. Ändringarna tryggar kontinuiteten i fartygstrafiken utan att det i samband med förnyandet behörigheterna uppstår eventuella svårigheter till följd av exceptionella situationer som orsakas av covid-19-epidemin. De föreslagna ändringarna minskar risken för ekonomiska förluster till följd av att avbrott i fartygstrafiken, ur såväl företagens som arbetstagarnas synvinkel.

Fartygstrafiken har stor betydelse för näringslivet i Finland. Kontinuiteten i sjötransporterna tryggar också arbetsplatserna för de anställda på fartygen och i hamnarna samt verksamhetsutövarnas näringsverksamhet. Avbrott i sjötrafiken och i synnerhet i sjötransporterna kan också i större utsträckning återspegla sig på ett skadligt sätt i samhällets funktionsduglighet och näringsverksamhet.

De ändringar som föreslås i giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal inverkar både på sjöfarare som arbetar ombord på finska fartyg och på personer som arbetar ombord på fartyg från andra länder och som har ett behörighetsbrev som beviljats i Finland. Ett gällande behörighetsbrev och en specialbehörighet som eventuellt krävs är en förutsättning för att utöva yrket.

Den ändring som föreslås i *lotsningslagen* inverkar positivt på förutsättningarna för innehavare av persontillstånd för lotsning att utöva sitt yrke också i exceptionella situationer. Förslaget säkerställer att verksamheten fortgår smidigt utan att det i samband med förnyandet av persontillstånd för lotsning uppstår eventuella svårigheter till följd av exceptionella situationer som orsakas av covid-19-epidemin. Genom den föreslagna ändringen främjas kontinuiteten i lotsningen och därmed minskar risken för ekonomiska förluster till följd av att lotsningen avbryts, ur såväl företagens som arbetstagarnas synvinkel.

De ändringar som föreslås i lagen tryggar kontinuiteten i sjötransporterna också i exceptionella situationer. Fungerande lotsning är ett livsvillkor för Finlands handelssjöfart, eftersom färden till eller från en hamn för fartygen inom handelssjöfarten förutsätter att fartyget har en lots. I praktiken är alla fartyg inom handelssjöfarten som trafikerar Finland skyldiga att anlita lots, om inte fartygets befälhavare har beviljats linjelotsbrev eller dispens.

Genom de föreslagna ändringarna tryggas det att sjötransporterna fungerar så normalt som möjligt. Sjötransporterna har stor betydelse för Finlands ekonomiska verksamhet. Kontinuiteten i sjötransporterna tryggar också arbetsplatserna för de anställda på fartygen och i hamnarna samt verksamhetsutövarnas näringsverksamhet. Avbrott i sjötrafiken och logistiken kan också i större utsträckning återspegla sig på ett skadligt sätt i samhällets funktionsduglighet och näringsverksamhet.

Förslaget till *utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin* bedöms inte ha konsekvenser för de nuvarande aktörerna, eftersom aktörerna på marknaden redan nu har varit tvungna att utarbeta en plan på basis av den gällande bestämmelsen och det inte föreslås några ändringar i planens innehåll i utkastet till proposition. Planen är ett verktyg med hjälp av vilket aktörerna för egen del kan visa hur de fullgör de skyldigheter som anges i de temporära 58 c, 58 e och 58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar. En temporär förlängning av giltighetstiden för bestämmelsen har dock konsekvenser för nya aktörer som kommer in i branschen, eftersom

det också av dem förutsätts att en plan utarbetas i enlighet med beredskapsskyldigheten enligt 18 a §. Beredskapen kräver resurser av dessa aktörer till exempel för utarbetande av en plan och vid behov för inskolning av arbetstagarna samt kan öka företagens administrativa börda. Däremot underlättar och förenhetligar beredskapsskyldigheten aktörernas verksamhet under covid-19-epidemin.

Förslaget som gäller *anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin* bedöms inte ha betydande konsekvenser för trafikföretagen jämfört med nuläget. Genom förslaget förlängs det undantag som varit i bruk under covid-19-epidemin och som konstaterats vara bra. Den gällande 179 a § gör det möjligt för trafikföretagen att redan nu ändra tidtabeller och rutter samt ställa in och inleda turer enligt en snabbare tidtabell än normalt under covid-19-epidemin. På grund av den temporära förlängningen av den kortare anmälningstiden kan trafikföretagen anpassa sina kostnader snabbare även efter juni 2021 och de inkomstbortfall som beror på covid-19-epidemin blir mindre. Det undantag från den normala anmälningstiden som gällde under nästan hela covid-19-epidemin har ansetts vara mycket behövligt.

5.2.4 Ekonomiska konsekvenser

Det bedöms att denna proposition inte får några betydande ekonomiska konsekvenser.

5.2.5 Konsekvenser för sjöfartssäkerheten

Beviljande av dispens Den temporära ändring som föreslås i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg bedöms inte ha betydande konsekvenser för sjöfartssäkerheten, eftersom dispens beviljas enligt Transport- och kommunikationsverkets prövning från fall till fall. När Transport- och kommunikationsverket överväger dispens beaktar verket de formella kompetenserna hos den som ansöker om dispens och gör utifrån dem en helhetsbedömning av personens förmåga att sköta uppgiften på ett säkert sätt. Avsikten är att dispens alltid ska vara en kortvarig och tillfällig lösning. Giltighetstiden för förslaget är dessutom begränsad.

Förlängning av giltighetstiden för behörigheter och kompetensbevis för fartygspersonal En förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och kompetensbevis kan leda till en situation där det för sjöfarare uppstår längre intervall mellan repetitionskurserna än under normala förhållanden. Detta kan i viss mån anses vara en faktor som försämrar sjöfartssäkerheten. De obligatoriska övningar som utförs minst varje månad ombord på fartygen främjar dock upprätthållanden av kompetensen, trots att de övningar som utförs på land i samband med kurserna inte kan ordnas i sådan omfattning som behövs eller deltagande i dem inte är möjligt. Det bör också noteras att sådana repetitionskurser som ordnas i land har inte krävts internationellt av sjöfarare förrän de så kallade Manila-ändringarna i STCW-konventionen som godkändes i samband med den diplomatkonferens som ordnades i Manila 2010. Således kan man som helhet betraktat konstatera att den temporära ändring som gäller tryggheten av kontinuiteten i sjötransporterna ska anses vara viktigare än en ringa försämring av sjöfartssäkerheten.

Den temporära ändringen ska begränsas tidsmässigt till att gälla bara den tid som bedöms vara nödvändig. Förlängningarna av giltighetstiderna inverkar inte heller på sjöfarearnas skyldighet att genomgå läkarundersökningar.

Den ändring som föreslås i *lotsningslagen* innebär att man avviker från de normala kraven på förnyande av och ansökan om persontillstånd. Avvikelse bedöms inte ha några betydande konsekvenser för sjöfartssäkerheten, eftersom möjligheten till avvikelse till största delen har gällt en förlängning av giltighetstiden för gällande persontillstånd för lotsning. Ändringen har

således inte bedömts ha någon betydande inverkan på personernas yrkesskicklighet. Även till den del det har föreslagits flexibilitet i fråga om provlotsning vid beviljandet av nya styrsedlar för lotsar eller nya linjelotsbrev, har konsekvenserna för sjöfartssäkerheten bedömts vara små, eftersom det är fråga om avvikelser från endast ett villkor och den sökande ska fortfarande uppfylla de övriga kraven i lotsningslagen. Dessutom har ändringarna begränsats tidsmässigt så att giltighetstiderna ska kunna förlängas och avvikelser från provlotsning göras för högst sex månader åt gången.

En förlängning av giltighetstiden för undantagen kan leda till en situation där det för innehavarna och de som förnyar persontillstånd för lotsning uppstår ett ännu längre mellanrum mellan de normala förfarandena. Detta kan i någon mån anses vara en faktor som försämrar sjöfartssäkerheten. Den temporära ändring som gäller tryggheten av kontinuiteten i sjötransporterna ska dock anses vara viktigare än en liten försämring i sjöfartssäkerheten.

Det bör beaktas att syftet med ändringen fortfarande inte är att automatiskt bevilja persontillstånd eller förlänga giltigheten för dem genom förfaranden som avviker från det normala. Däremot kan möjligheterna till undantag utnyttjas endast om normala förfaranden inte är möjliga till följd av de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar. En avvikelse från de normala förfarandereglererna förutsätter alltid en prövning från fall till fall av myndigheten, där hänsyn tas till de farledsspecifika särskilda kraven, tidigare erfarenhet av lotsning och övrig yrkeskunskap hos den sökande samt andra faktorer som inverkar på sjöfartssäkerheten.

Möjligheten att förlänga ett lotsningsbrev för viss tid har inom branschen ansetts vara en välkommen lösning på de svårigheter i anslutning till förnyandet av tillståndsbevisen som orsakats av epidemin. Tills vidare har möjligheten att genom ansökan om förlänga lotsningsbrev för viss tid i enlighet med lag 199/2021 inte utnyttjats i någon större utsträckning. De möjligheter till undantag som bedöms från fall till fall anses dock vara motiverade för att det under covid-19-epidemin ska vara möjligt att reagera snabbt och flexibelt för att säkerställa kontinuiteten i lotsningsverksamheten under de exceptionella omständigheter som orsakas av epidemiläget. Om myndigheten inte har tillgång till flexibla möjligheter att bevilja undantag från fall till fall, kan de exceptionella situationer som epidemin orsakar och som är svåra att förutse leda till att sjötrafiken till och med avbryts inom vissa lotsningsområden. Hittills har man inte varit tvungen att avvika från kravet på provlotsning, men det är också viktigt att det finns en möjlighet till detta.

5.2.6 Konsekvenser för hälsosäkerheten

I ljuset av den expertinformation som samlats in under covid-19-epidemin är det uppenbart att risken för att viruset sprider sig är förhöjd i situationer där en person befinner sig i nära kontakt med en person som lider av luftvägsinfektion på mindre än 2 meters avstånd ansikte mot ansikte i över 15 minuter eller där närbkontakten upprepas i ett slutet utrymme under ett dygn så att varaktigheten för närbkontakten sammanlagt överskrider 15 minuter. Vid bedömningen av exponeringssituationerna ska också omständigheterna beaktas, det vill säga lokalens storlek och ventilation samt arten och varaktigheten av exponeringen.

De ändringar som gäller *giltighetstiden för behörigheter för fartygspersonal och beviljande av dispenser* gör det möjligt att minska mängden närbkontakt till exempel i utbildningssituationer, vilket minskar risken för spridning av den smittsamma sjukdomen covid-19. Ändringarna minskar också för sin del behovet av att röra sig mellan platsen för utbildningen eller provet och hemmet eller arbetsplatsen. Åtgärder som gör det möjligt att undvika närbkontakt och minska rörligheten stöder förhindrandet av spridningen av covid-19-epidemin. Förslaget har i synnerhet

effekter som tryggar hälsosäkerheten för innehavare av behörigheter för fartygspersonal, myndigheter och den personal som deltar i utbildningen.

De ändringar som föreslås i *lotsningslagen* gör det möjligt att minska mängden närkontakt ombord på fartyg och i utbildningssituationer, vilket minskar risken för spridning av den smittsamma sjukdomen covid-19. Åtgärder som gör det möjligt att undvika närkontakt stöder således förhindrandet av spridningen av covid-19-epidemin. Förslaget har i synnerhet effekter som tryggar hälsosäkerheten för innehavare och sökande av persontillstånd för lotsning, myndigheter och fartygens besättningar. Trånga slutna utrymmen, såsom fartygens kommandobryggor, bidrar till att viruset sprids. Dessutom kan de föreslagna ändringarna minska resorna i samband med förnyandet av lotsningsbrev.

Det förslag som gäller *utvidgad beredskapsskyldighet för taxiföretagare och mindre bussbolag under covid-19-epidemin* tillsammans med en eventuell förlängning av giltighetstiden av de temporära bestämmelserna i 58 c, 58 e och 58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar utgör ett sätt genom vilket det är möjligt sörja för passagerarnas hälsosäkerhet i och med att covid-19-epidemin fortsätter.

6 Alternativa handlingsvägar

6.1 Alternativen och deras konsekvenser

Under beredningen av propositionen har man granskat gällande temporära undantagsbestämmelser till följd av läget i fråga om covid-19-epidemin (RP 62/2020 rd, RSv 50/2020 rd, RP 202/2020, RSv 191/2020 rd, RP 263/2020 rd, RSv 10/2021 rd, RSv 16/2021 rd) samt sådana ändringar som dessutom behövs för att säkerställa försörjningsberedskapen och smidigheten i transporterna samt för att förhindra spridningen av en smittsam sjukdom. Redan under beredningen av de tidigare regeringspropositionerna har det bedömts vilka möjligheterna är och vilken myndigheternas behörighet är att genomföra behövliga ändringar genom lagstiftning på lägre nivå, såsom statsråds- eller ministerieförordningar eller myndighetsföreskrifter. De ändringsförslag som ingår i denna proposition är sådana att de kan genomföras endast lagstiftningsvägen genom att ändra gällande författningar.

6.2 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Flera stater har beviljat bland annat förlängningar av giltighetstiderna för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet. Exempelvis Tyskland har beviljat förlängningar på sex månader för behörigheter som löper ut före den 1 juli 2021 och Grekland har beviljat sex månader långa förlängningar för behörigheter som löper ut före den 31 mars 2021. Dessutom har Sverige beviljat förlängningar på högst 15 månader för behörigheter som löper ut före den 31 maj 2021, dock så att de gäller till högst den 30 september 2021. Även Norge har beviljat automatiskt förlängning av behörigheter som löper ut före den 1 maj 2021. En förteckning över åtgärder som andra stater har vidtagit kan läsas på Europeiska sjösäkerhetsbyråns webbplats: <http://emsa.europa.eu/newsroom/covid-19-measures.html>.

Sekretariatet för *Internationella sjöfartsorganisationen IMO* har föreslagit att organisationens råd ska godkänna sådana åtgärder som garanterar smidigheten i sjötrafiken och handeln också under undantagsförhållanden. IMO har gett ut cirkulär som gäller den exceptionella situationen (såsom cirkuläret IMO Circular Letter No.4204/Add.5/Rev.1), där organisationen bland annat uppmanar staterna att tillämpa ett praktiskt tillvägagångssätt när de vidtar undantagsåtgärder till exempel för att förlänga tidsfristerna för behörigheterna.

Europeiska kommissionen har antagit flera meddelanden och riktlinjer som gäller covid-19-pandemin. De ska säkerställa att den inre marknaden fungerar smidigt, tillfälligt begränsa onödiga resor över de yttre gränserna och stödja EU-medborgares returrese till hemlandet. Enligt kommissionens riktlinjer gäller hotet mot Europeiska unionens medlemsstaters inre säkerhet under covid-19-epidemin även folkhälsan.

Europeiska kommissionen publicerade den 26 mars 2020 ett meddelande (Ares (2020)1780977-26/03/2020) om medlemsstaternas problem med att under covid-19-epidemin följa unionslagstiftningen för transportsektorn. Enligt meddelandet har medlemsstaterna informerat kommissionen om problem som i synnerhet gäller förnyande av tillstånd, behörigheter och yrkeskompetens inom transportsektorn till följd av covid-19-epidemin. Problemen beror bland annat på de begränsningar i rörelsefriheten och av sammankomster som medlemsstaterna har infört nationellt till följd av epidemin. Medlemsstaterna har meddelat kommissionen att de för att lösa problemen är tvungna att skrida till nödvändiga nationella åtgärder i syfte att säkerställa personers och varors rörlighet i medlemsstaterna.

I sitt meddelande uttrycker kommissionen förståelse för behovet för medlemsstaternas behöriga myndigheter att vidta behövliga åtgärder i den exceptionella situation som orsakas av läget i fråga om covid-19-epidemin. Kommissionen förutsätter dock att åtgärder som vidtagits i medlemsstaterna i samband med covid-19-epidemin begränsas både till sitt sakinnehåll och tidsmässigt till vad som är nödvändigt i läget i fråga om covid-19-epidemin.

Innehållsmässigt får medlemsstaternas åtgärder enligt kommissionen inte leda till oönskade resultat. Sådana slutresultat är enligt kommissionen situationer som äventyrar trafiksäkerheten eller säkerheten för arbetstagarna inom transportsektorn. Av denna anledning anser kommissionen att medlemsstaterna inte får vidta sådana undantagsåtgärder med hjälp av vilka de genom exceptionella förfaranden beviljar tillstånd, behörigheter och yrkeskompetens till sådana trafikföretag eller arbetstagare inom transportsektorn som inte tidigare haft sådana. Medlemsstaternas exceptionella åtgärder bör enligt kommissionen begränsas så att de gäller endast sådana företag och arbetstagare som redan har befintliga tillstånd och behörigheter eller befintlig yrkeskompetens.

Tidsmässigt ska de exceptionella åtgärder som medlemsstaterna vidtar enligt kommissionen begränsas till att gälla en sådan kort tid som krävs för att hantera situationen i fråga om den smittsamma sjukdomen covid-19, exempelvis tre månader. Enligt kommissionen bör medlemsstaterna i stället för att införa alltför långvariga undantag vid behov förlänga undantagen, om situationen i fråga om den smittsamma sjukdomen covid-19 fortfarande kräver det.

Om medlemsstaterna i samband med situationen i fråga om den smittsamma sjukdomen covid-19 vidtar sådana undantagsåtgärder som hänför sig till Europeiska unionens lagstiftning, ska medlemsstaterna underrätta kommissionen om dem.

6.3 Förordning (EU) 2021/267 (den så kallade Omnibus II-förordningen)

Europeiska kommissionen lade den 18 januari 2021 fram ett förslag (COM(2021) 25 final) till Europaparlamentets och rådets förordning om särskilda och tillfälliga åtgärder med anledning av den fortsatta covid-19-krisen avseende förnyelse av eller förlängning av giltigheten för vissa certifikat, intyg, bevis, körkort och tillstånd, uppskjutande av vissa regelbundna kontroller och fortbildningar inom vissa av transportlagstiftningens områden samt förlängning av vissa perioder som avses i förordning (EU) 2020/698 (förslag till den så kallade Omnibus II-förordningen).

Förslaget till förordning gällde trafik på väg, järnväg och inre vattenvägar samt sjöfartsskydd. Förslaget till förordning lades fram för att temporärt göra det lättare att förlänga giltighetstiden för vissa certifikat, tillstånd och befogenheter samt för att skjuta upp vissa regelbundna kontroller och utbildningar i lagstiftningen för ovannämnda delområden inom transportsektorn. Det faktum att covid-19-pandemin fortsätter har i medlemsstaterna medfört ett behov av att avvika från viss tidsfrister som grundar sig på EU-lagstiftningen inom transportsektorn. Förslaget till förordning var en fortsättning på Omnibus I-förordningen som antogs våren 2020 ((EU) 2020/698) (E 50/2020 rd, U 16/2020 rd) och dess innehåll motsvarade till stor del innehållet i Omnibus I-förordningen.

Om förslaget till förordning utarbetades det först en E-skrivelse (E 167/2020 rd, 28.1.2021) och efter detta en U-skrivelse (U 3/2021 rd, 4.2.2021).

Förslaget till Omnibus II-förordning behandlades enligt en mycket snabb tidtabell på grund av medlemsstaternas önskemål och den fortsatta covid-19-pandemin. Europaparlamentets och rådets förordning ((EU) 2021/267³) offentliggjordes i Europeiska unionens officiella tidning den 22 februari 2021 och trädde i kraft den 23 februari 2021. Förordningen började tillämpas den 6 mars 2021.

I förordningen föreskrivs det om medlemsstaternas möjlighet att fatta beslut om att inte tillämpa undantagsbestämmelserna (så kallad opt-out). Ett eventuellt beslut skulle anmälas till Europeiska kommissionen åtta dagar efter förordningens ikraftträdande den 3 mars 2021. Anmälningarna om att inte tillämpa förordningen tillämpades omedelbart från och med ikraftträdandedagen för förordningen, den 23 februari 2021.

Statsrådet fattade den 25 februari 2021 ett beslut om att inte tillämpa de bestämmelser i en förordning av Europaparlamentet och rådet som möjliggör förnyelse av eller förlängning av giltighetstiden för vissa intyg och tillstånd samt uppskjutande av vissa regelbundna kontroller inom transportsektorn (LVM/2021/38, på finska). Enligt beslutet tillämpas i Finland inte de undantagsbestämmelser som gäller giltigheten för körkort (artikel 3.1 och 3.2), regelbundna besiktningar av färdskrivare och förnyelse av förarkort (artikel 4.1, 4.2 och 4.3), periodiska besiktningar av fordon (artikel 5.1 och 5.2) samt gemenskapstillstånd för godstransport, förartillstånd och gemenskapstillstånd för persontransport (artikel 7.1 och 7.1 samt artikel 8.1).

Ålands landskapsregering fattade den 18 februari 2021 ett beslut om att inte tillämpa förordningen och beslutet fogades som bilaga till Finlands anmälan som bereddes av kommunikationsministeriet. Anmälan i fråga lämnades till Europeiska kommissionen den 1 mars 2021.

Europeiska kommissionen har den 25 mars sänt ett brev till medlemsstaterna där kommissionen ber medlemsstaterna att senast den 30 april 2021 meddela ett preliminärt inofficiellt behov av att förlänga tidsfristerna för undantagen.

³Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/267 om särskilda och tillfälliga åtgärder med anledning av den fortsatta covid-19-krisen avseende förnyelse av eller förlängning av giltigheten för vissa certifikat, intyg, bevis, körkort och tillstånd, uppskjutande av vissa regelbundna kontroller och regelbundna fortbildningar inom vissa av transportlagstiftningens områden samt förlängning av vissa perioder som avses i förordning (EU) 2020/698

7 Remissvar

Utkastet till regeringsproposition var ute på öppen remiss på webbplatsen www.utlatande.fi mellan den 8 och 12 april 2021. Dessutom sändes en separat begäran om utlåtande till Ålands landskapsregering och Statens ämbetsverk på Åland. Sammanlagt 15 utlåtanden lämnades in.

Yttranden lämnades av: Ålands landskapsregering, Statens ämbetsverk på Åland, Finnpilot Pilotage Ab, Kuhmo stad, Transport- och kommunikationsverket, Linja-autoliitto ry, Turism- och Restaurangförbundet rf, Sjömanspensionskassan, S:t Michels stad – området för boende och närmiljö, justitieministeriet, Nyslotts stad, Finlands Transport och Logistisk SKAL rf, Suomen taksiliitto ry, Rederierna i Finland rf och VR-Group Ab.

Dessutom meddelade Försörjningsberedskapscentralen, Business Finland, Konkurrens- och konsumentverket, försvarsministeriet, Finlands Speditions- och Logistikförbund rf, arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet att de inte hade någonting att kommentera i frågan. I detta avsnitt presenteras kortfattat huvudiakttagelserna från utlåtandena. Utlåtandena har behandlats närmare i ett sammandrag av utlåtandena som sammanfattar remissresponsen.

Utlåtandena och ett sammandrag av utlåtandena kan laddas ned på webbplatsen Lagberedning och utveckling i statsrådet på adressen <https://valtioneuvosto.fi/sv/projektet?tunnus=LVM024:00/2021>.

I det utkast som var ute på remiss föreslogs det att undantagen ska gälla till och med slutet av september 2021. Vid den fortsatta beredningen har man beslutat att föreslå att undantagen ska gälla till och med den 31 oktober 2021.

I huvudsak understöddes förslagen och de ansågs vara behövliga.

I fråga om behörigheterna för fartygspersonal konstaterade Rederierna i Finland rf att det i det rådande läget fortfarande finns ett verkligt behov av att förlänga de gällande temporära lagarna. Det finns ingen säkerhet i fråga om när covid-19-epidemin lättar och olika begränsningar och krav inverkar fortfarande på sjöfarens rörlighet och tillgången till de utbildningar i kursform som krävs. Ändringarna i fartygens rutter och trafikering samt säkerställandet av hälsosäkerheten för personer som har anknytning till lotsexamina kan fortfarande inverka på avläggandet och upprätthållandet av persontillstånd för lotsning. Dessutom lyfte Rederierna i Finland rf fram att det på grund av osäkerheten i fråga om tillgången och tillgängligheten till utbildningar fortfarande också är behövligt att bevara flexibiliteten i anslutning till specialbehörighetsvillkoren för bemanningscertifikat.

Bland annat Linja-autoliitto ry och Suomen Taksiliitto ry understödde en temporär förlängning av giltighetstiden för bestämmelsen om utvidgad beredskapsskyldighet (18 a §). Bland annat Linja-autoliitto ry och VR-Group Ab understödde en temporär förlängning av giltighetstiden för bestämmelsen om en kortare anmälningstid för kollektivtrafiken (179 a §). Enligt VR-Group Ab förbättrar ändringen verksamhetsförutsättningarna för passagerartrafiksektorn under coronaepidemin. Linja-autoliitto ry påpekade också att en mer omfattande utvärdering av tidsfristerna i och tillämpningen av 179 § i lagen om transportservice bör inledas utan dröjsmål.

Kuhmo stad och Nyslotts stad ansåg att den anmälningstid (fem dagar) som ingår i förslaget om kollektivtrafikens anmälningstid (179 a §) är för kort. I stället för fem dagar föreslog Kuhmo stad en anmälningstid på 30 dagar. Kuhmo stad konstaterade att de fortsatta förbindelserna från tågen med kollektivtrafik är viktiga för kunderna med tanke på resekedjornas funktion och påpekade att antalet resenärer ökar under sommaren och att det är för kort tid att anmäla om en

ändrad tidtabell eller rutt fem dagar innan ändringen träder i kraft. Nyslotts stad betonade att den behöriga myndigheten ska ha tillräckligt med tid för att reagera på de förändringar som nedläggningen av trafiken kan medföra och att man på grund av den korta anmälningstiden inte hinner nå passagerarna inom kollektivtrafiken. Vid den fortsatta beredningen av regeringspropositionen har det bedömts att anmälningstiden på fem dagar fortfarande är behövlig, eftersom det är viktigt att möjliggöra en smidig organisering av kollektivtrafiken även efter den 30 juni 2021 med beaktande av att läget i fråga om covid-19-epidemin kan förbli allvarligt. Däremot behövs en temporärt kortare anmälningstid och flexibilitet också av den anledningen att det sannolikt kommer att ta tid innan kollektivtrafiken återgår till normal verksamhet när epidemi-läget eventuellt lättar.

I sitt utlåtande fäste justitieministeriet vikt vid remisstiden, som var kortare än normalt, och ansåg att remisstiden var otillräcklig. Under beredningen av regeringspropositionen blev man tvungen att avvika från den normala remisstiden på 6–8 veckor på grund av att epidemiläget är svårt att förutse samt på grund av riksdagens tidsfrist (22.4.2021) för brådskande regeringspropositioner. Av de föreslagna temporära bestämmelsernas karaktär följer som undantag från normala förfaranden att de kan tillgripas endast om de är nödvändiga. Nödvändigheten har ett väsentligt samband med utvecklingen av epidemiläget som är svårt att bedöma flera månader i förväg. Beredningen av regeringspropositionen inleddes genast när det i tillräcklig utsträckning var möjligt att bedöma att undantagen är nödvändiga. Vid beredningen har det dessutom bedömts att en kort remisstid är tillräcklig också med tanke på att undantagen i fråga till största delen motsvarar de gällande undantagen.

Justitieministeriet framförde också synpunkter när det gäller motiveringen till regeringspropositionen bland annat i fråga om motiveringen till lagstiftningsordningen. De omständigheter som justitieministeriet lyfte fram har beaktats i den fortsatta beredningen och motiveringen har kompletterats utifrån de framförda synpunkterna. Vid den fortsatta beredningen har propositionen kompletterats och preciserats också till övriga delar.

8 Specialmotivering

8.1 Lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

13 §. *Avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten.* Till paragrafen fogas temporärt ett nytt 4 mom. som motsvarar det temporära 4 mom. i den gällande lagen (se lag 228/2021). I momentet föreskrivs det om Transport- och kommunikationsverkets möjlighet att på grund av en störningssituation eller av något annat till covid-19-epidemin hänförligt tvingande skäl bevilja dispens även i fråga om sådana certifikat över specialbehörighet som avses i 98 § i lagen om transportservice (320/2017). Den gällande bestämmelsen gör det möjligt att göra avsteg till och med den 30 juni 2021. I och med den föreslagna ändringen ska det vara möjligt att göra avsteg till och med den 31 oktober 2021.

Det är behövligt att förlänga giltighetstiden för undantaget, eftersom pandemin förutspås fortsätta ännu under sommaren 2021 och det förutspås att man när det gäller förfarandet för förnyande av behörigheter och specialbehörigheter för fartygspersonal inte kommer att nå normala förfaranden åtminstone före utgången av oktober 2021. Trots att läroanstalterna för sjöfart har strävat efter att erbjuda ett kursutbud inom de gränser som begränsningarna och rekommendationerna som gäller rörelsefrihet och sammankomster tillåter, är möjligheten att bevilja dispens ett viktigt verktyg som kan bidra till att sjötransporterna kan fungera störningsfritt under de exceptionella omständigheter som orsakas av epidemin. Nödvändigheten av de undantag som gäller behörigheter för fartygspersonal har beskrivits närmare i avsnitten 5 och 8.2 (motiveringen till 109 a §).

Tills vidare har man inte varit tvungen att bevilja dispenser från certifikat över specialbehörighet med stöd av tidigare undantag (se lagarna 406/2020 och 228/2021). Med tanke på trygghet av kontinuiteten inom sjötrafiken är möjligheten att bevilja dispens också från certifikaten över specialbehörighet dock viktig. Detta undantag är särskilt viktigt med tanke på IGF-specialbehörigheterna. Antalet sådana behörigheter är litet, vilket innebär att det kan bli brist på sjöfarare som innehar dem till exempel på grund av exponering eller insjuknande.

Syftet med beviljande av dispens är alltså att möjliggöra en oavbruten fartygstrafik i exceptionella situationer. Utan tillräcklig besättning med den behörighet som krävs kan fartyget inte lämna hamnen. Beviljandet av dispens är avsett för exceptionella situationer där redaren på grund av de speciella förhållandena orsakade av covid-19-epidemin inte hittar tillräckligt många personer med en viss specialbehörighet.

Dispens beviljas enligt Transport- och kommunikationsverkets prövning från fall till fall. Vid prövningen ska för det första nödvändigheten för avsteget beaktas. I bestämmelsen förutsätts att det finns en störningssituation eller någon annan tvingande orsak som hänför sig till covid-19-epidemin så att det inte finns tillgång till tillräckligt med besättning med specialbehörighet för fartyget.

Dessutom förutsätts det att beviljandet av dispens inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön. När Transport- och kommunikationsverket överväger dispens ska verket beakta de formella kompetenserna hos den som dispensen gäller och utifrån dem göra en helhetsbedömning av personens förmåga att sköta uppgiften på ett säkert sätt. Vid prövningen från fall till fall kan man också beakta huruvida det på fartyget finns andra personer med certifikat över specialbehörigheten.

Dispens kan redan enligt den gällande lagen beviljas i fråga om behörighetsbrev för fartygspersonal. Beviljande av dispens från de behörighetsbrev som krävs på fartyg är normal praxis i sådana situationer där redaren inte har möjlighet att till fartyget sända tillräckligt många personer vars formella behörighet är på tillräckligt hög nivå. När dispens beviljas kan Transport- och kommunikationsverket beakta personens övriga formella behörigheter och förmåga att sköta den högre befattningen på ett säkert sätt. Avsikten är att dispens alltid ska vara en kortvarig och tillfällig lösning.

I fråga om det temporära undantaget som gäller specialbehörigheter är avsikten att iaktta samma principer. Syftet med bestämmelsen är att förbereda sig på en situation där redaren inte i tillräcklig utsträckning hittar sjöpersonal med ett särskilt certifikat över specialbehörighet till fartyget och det till exempel på grund av begränsningar av sammankomster inte kan tillhandahållas ett kortkursutbud för specialbehörigheten i fråga. Genom att bevilja dispens från den specialbehörighet som krävs ombord på fartyget blir det också möjligt att uppfylla kravet på fartygets minimibemannning så att fartyget kan gå till sjöss. Dispensen ska vara bunden till viss tid och ett visst fartyg och vid beviljandet ska det beaktas att fartyget ändå har annan sjöpersonal med specialbehörigheten i fråga.

Det förutspås att dispens från de specialbehörigheter som krävs ombord endast behövs i mycket liten omfattning. Det är dock viktigt att det finns en möjlighet att bevilja dispens för att man ska kunna säkerställa en oavbruten fartygstrafik vid de exceptionella situationer som epidemin orsakar.

Bestämmelsen föreslås gälla till och med den 31 oktober 2021 så att de dispenser som beviljats med stöd av den gäller i enlighet med de villkor som anges i dispenserna. Som längst är dispenserna i kraft till och med den 30 april 2022. Om läget lättar väsentligt innan giltighetstiden för lagen löper ut, är avsikten att lagändringen föreslås bli upphävd.

I motsats till gällande 13 § 1 mom. förutsätts det i 4 mom. inte att vederbörande riksomfattande arbetsmarknadsorganisation inom sjöfarten hörs innan dispens beviljas. Hörandet kan leda till onödiga dröjsmål som kan försvåra sjötrafikens verksamhet under undantagsförhållanden.

8.2 Lagen om transportservice

18 a §. *Utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin.* Det föreslås att giltighetstiden för den temporära 18 a § som fogades till lagen om transportservice genom lag 1256/2020 förlängs till och med den 31 oktober 2021. Eftersom den tidigare 18 a § upphör att gälla den 30 juni 2021, förlängs bestämmelsens giltighetstid genom att det till lagen fogas en ny 18 a §, med samma innehåll, som avses träda i kraft den 1 juli 2021. I den finskspråkiga versionen av förslaget har det gjorts en språklig ändring jämfört med den gällande bestämmelsen. Även i den svenskspråkiga versionen av förslaget har det gjorts språkliga ändringar. Genom den gällande 18 a § åläggs mindre aktörer inom vägtrafiken en temporär beredskapsskyldighet i anslutning till covid-19-epidemin. Skyldigheten har samband med tillämpningen av de temporära 58 c, 58 e och 58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar (se lag 147/2021 och RP 245/2020 rd). Dessa temporära bestämmelser i lagen om smittsamma sjukdomar gäller till och med den 30 juni 2021. Social- och hälsovårdsministeriet håller på att bereda en ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, genom vilken giltighetstiden för bestämmelserna förlängs.

Enligt den temporära 58 e § i lagen om smittsamma sjukdomar ska en i bestämmelsen avsedd leverantör av transporttjänster och den som bedriver trafik på uppdrag av leverantören för att förhindra spridning av covid-19-epidemin i sin verksamhet se till att utrymmen och ytor som är avsedda att användas av trafikmedlets passagerare rengörs regelbundet och rengöringen effektiviseras utöver vad som någon annanstans föreskrivs om rengöring när det gäller verksamheten i fråga så att en tillräcklig hygiennivå uppnås och bibehålls samt att andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta iakttas. Enligt bestämmelsen ska de aktörer som avses i bestämmelsen också se till att passagerarna erbjuds möjlighet att bibehålla en tillräcklig hygiennivå i trafikmedlet samt ges instruktioner om upprätthållande av tillräckliga avstånd, om rengöring av händerna, om användning av ansiktsskydd och om andra motsvarande rutiner som förhindrar spridning av smitta i trafikmedlet. Lagens 58 e § och de hygienkrav som det föreskrivs om där gäller i hela landet direkt med stöd av lagen under lagens giltighetstid (se RP 245/2020 rd). Om man beslutar att förlänga giltighetstiden för dessa temporära bestämmelser, gäller skyldigheterna i hela landet eventuellt också efter den 30 juni 2021. Detta anses innebära att också beredskap enligt 18 a § i lagen om transportservice förutsätts på riksomfattande nivå, om giltighetstiden för bestämmelsen förlängs. I 58 h § i lagen om smittsamma sjukdomar, där det föreskrivs om en plan för att förhindra spridning av covid-19-epidemin, finns dessutom en hänvisning till 18 a § i lagen om transportservice. Skyldigheten i fråga gäller därmed också de aktörer som avses i 18 a §.

Den beredskapsskyldighet (18 §) enligt gällande lag som ska tillämpas på större aktörer inom vägtrafiken gäller endast tillståndshavare som har mer än 15 bussar eller fordon eller fordonskombinationer som används i trafik och vars största tillåtna totalmassa överstiger 3 500 kilo. Dessa tillståndshavare ska förbereda sig för alla slags störningar under normala förhållanden och för undantagsförhållanden och också beakta kraven i beredskapslagen. Den temporära 18 a § ålägger också mindre aktörer, såsom aktörer inom taxitrafiken och aktörer som har 15 eller

färre än 15 bussar, fordon eller fordonskombinationer som används i trafik, en mindre omfattande beredskapsskyldighet i anslutning till covid-19-epidemin. Av innehavarna av godstrafiktillstånd gäller utvidgningen endast dem som också bedriver persontrafik.

Enligt den temporära 18 a § ska innehavare av taxitrafiktillstånd och andra än i 18 § 1 mom. avsedda innehavare av persontrafiktillstånd och innehavare av godstrafiktillstånd som bedriver persontrafik förbereda sig för förhindrande av spridning av sjukdomen covid-19 och sörja för åtgärder som hänför sig till passagerarnas hälsa, om covid-19-epidemiläget kräver det nationellt eller regionalt. Dessa åtgärder kan alltså riktas nationellt och regionalt. På det sätt som konstaterats ovan anses det att beredskap förutsätts på riksomfattande nivå, om det fattas beslut om att förlänga giltighetstiden för den temporära 58 e § i lagen om smittsamma sjukdomar. Tillståndshavaren ska utan dröjsmål göra upp en plan, varvid de anvisningar och föreskrifter om bekämpning av smittsamma sjukdomar som social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd meddelat ska beaktas. Transport- och kommunikationsverket kan meddela anvisningar som preciserar de riksomfattande anvisningarna. Tack vare sina internationella kontakter har Transport- och kommunikationsverket en god uppfattning om hurdana särskilda anvisningar ges i olika länder för denna typ av verksamhet. Om tillståndshavaren är medlem i en beställningscentral kan planen även göras upp av beställningscentralen för tillståndshavarnas räkning eller i samarbete med tillståndshavarna. Tillståndshavarna och intresseorganisationerna kan dessutom utarbeta modellplaner som tillståndshavarna kan utnyttja vid utarbetandet av planerna. Om tillståndshavarna tillhandahåller tjänster som ordnas av myndigheter, ska de särskilt beakta anvisningarna från de myndigheter som ordnar tjänsterna. Om tillståndshavarna tillhandahåller resor som ersätts av Folkpensionsanstalten med stöd av sjukförsäkringslagen (1224/2004), ska de särskilt beakta Folkpensionsanstaltens anvisningar. Närmare bestämmelser om innehållet i och uppgörandet av planen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

I Finland finns det mycket offentligt organiserad trafik, såsom offentlig persontrafik som kommuner, samkommuner och staten upphandlar, skolskjutsar, transporter enligt socialvårdslagen och handikappservicelagen samt transporter som Folkpensionsanstalten ersätter. En del av det ovan nämnda transportutbudet baserar sig på konkurrensutsatta upphandlingar, och vid dessa transporter har också de ordnande myndigheterna en central roll när det gäller beredskap för bekämpning av spridningen av smittsamma sjukdomar.

109 §. *Giltighetstid för och förnyande av behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal samt förlängning av giltighetstiden för kompetensbevis.* Det föreslås att ett nytt 4 mom. temporärt fogas till paragrafen, där man gör det möjligt att förlänga giltighetstiden för kompetensbevis för fartygspersonal så att den motsvarar giltighetstiden för det behörighetsbrev eller det certifikat över specialbehörighet som erkänts genom kompetensbeviset. I momentet föreskrivs det att om en utländsk behörig myndighet under covid-19-pandemin har förlängt giltighetstiden för ett behörighetsbrev eller ett certifikat över specialbehörighet som avses i 98 § 3 och 4 mom. för en person som arbetar ombord på ett finskt fartyg, upphör giltighetstiden för ett kompetensbevis för fartygspersonal som beviljats av Transport- och kommunikationsverket samma dag som giltighetstiden för det behörighetsbrev eller certifikat över specialbehörighet som ska erkännas med hjälp av beviset, dock senast den 30 april 2022.

Ett kompetensbevis är en handling genom vilken en finländsk myndighet erkänner ett behörighetsbrev eller ett certifikat över specialbehörighet som beviljats av en utländsk myndighet. Kompetensbevis är en förutsättning för att arbeta ombord på ett fartyg under finsk flagg i sådana fall som avses i 98 § 3 och 4 mom. i lagen om transportservice. Kompetensbevis beviljas i princip alltid så att det har samma slutdatum som det utländska behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet. Under covid-19-epidemin har många utländska myndigheter be-

slutat att genom förfaranden som avviker från det normala förlänga giltighetstiden för behörighetsbrev eller certifikat över specialbehörighet som de har beviljat för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten. För att en person som innehar dessa behörigheter ska kunna fortsätta arbeta ombord på ett fartyg under finsk flagg, ska också det kompetensbevis som beviljats av Transport- och kommunikationsverket förlängas på motsvarande sätt.

Den temporära ändringen av giltighetstiden för kompetensbevis gäller endast förlängning av giltighetstiden för gällande kompetensbevis. Behöriga personer arbetar i allmänhet kontinuerligt i sitt yrke. Den föreslagna begränsade förlängningen av giltighetstiden bedöms således inte ha någon betydande försämrande inverkan på personers yrkeskunskap och därmed inte heller på sjöfartssäkerheten. På alla fartyg i internationell fart hålls också regelbundna övningar som baserar sig på internationella avtal och som gäller de viktigaste säkerhetsuppgifterna. Dessutom är ändringen tidsmässigt begränsad till att gälla en relativt kort tid.

Nödvändigheten av de undantag som gäller behörigheter för fartygspersonal har beskrivits närmare i avsnitt 5 och i specialmotiveringen till 109 a §.

Paragrafens 4 mom. som har tillfogats genom lag 1256/2020 gäller till och med den 30 juni 2021. Den ändring som nu föreslås avses träda i kraft från och med den 1 juli 2021. Enligt förslaget gäller ändringen till och med den 31 oktober 2021 och giltighetstiden för kompetensbevisen upphör senast den 30 april 2022.

109 a §. *Förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal.* Det föreslås att det till lagen temporärt fogas en ny 109 a §. Den föreslagna paragrafen motsvarar innehållsmässigt 109 a § som gäller till och med den 30 juni 2021 (se lag 227/2021). Syftet med förslaget är att förlänga giltighetstiden för undantaget med samma innehåll till och med den 31 oktober 2021.

I paragrafen föreskrivs det om förlängning av giltighetstiden för sådana tidsbegränsade behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal som avses i 109 § under covid-19-epidemin. Enligt förslaget ska giltighetstiden för alla behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal vilkas giltighetstid löper ut senast den 31 oktober 2021 fortsätta att gälla utan särskild ansökan i sex månader från den tidpunkt då behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet upphör att gälla. Förslaget gäller således alla gällande behörighetsbrev, även de vars giltighetstid redan har förlängts på basis av de tidigare temporära undantagen (se lagarna 227/2021 och 407/2020), även om den giltighetstid som antecknats i det ursprungliga behörighetsbrevet redan har löpt ut.

Förlängning av giltighetstiden behöver inte sökas separat och förlängningarna gäller högst till och med utgången av april 2022.

De föreslagna temporära undantagen som gäller behörigheter för fartygspersonal behövs med tanke på sjöfartsbranschens internationalitet. Sjötrafikens funktionsduglighet är starkt knuten till såväl Finlands som andra staters begränsningar i rörelsefriheten. Även om epidemiläget förbättras i Finland, återspeglas det allvarliga epidemiläget i resten av världen också på sjöfartsbranschen i Finland. Finländska sjöfarare arbetar också på utländska fartyg, vilket innebär att internationell verksamhet har betydelse bl.a. för frågor som gäller besättningsbyte. Likaså påverkar andra länders åtgärder besättningsbyten på finska fartyg. Dessutom har utländska sjöfarare eller finländska sjöfarare som bor utomlands finländska behörigheter. För att förnya behörigheterna på normalt vis förutsätts det att man reser till Finland. Åtgärder för att förlänga behörigheter för fartygspersonal har vidtagits i stor utsträckning i andra stater.

Pandemin förutspås fortsätta ännu under sommaren 2021 och det förutspås att man när det gäller förfarandet för förnyande av behörigheter och specialbehörigheter för fartygspersonal inte kommer att nå normala förfaranden åtminstone före utgången av oktober 2021. Om läget lättar väsentligt innan giltighetstiden för lagen löper ut, är avsikten att lagändringen föreslås bli upphävd.

Syftet med förslagen som gäller behörigheter för fartygspersonal är att trygga kontinuiteten för sjötransporter också under epidemin. Fartygstrafiken har stor betydelse för näringslivet i Finland, eftersom uppskattningsvis cirka 80–90 procent av Finlands export och import går sjöledes. Avbrott i fartygstrafiken och i synnerhet i sjötransporterna kan lätt återspeglas i samhällets funktionsduglighet och näringsverksamheten också i vidare bemärkelse. Kontinuiteten i sjötransporterna är viktig med tanke på Finlands försörjningsberedskap.

En förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet leder till en situation där det för sjöfarare uppstår längre intervall mellan repetitionskurserna än vad som normalt är möjligt. Detta kan i viss mån anses vara en faktor som försämrar sjöfartssäkerheten. De obligatoriska övningar som utförs minst varje månad ombord på fartygen främjar dock upprätthållanden av kompetensen, trots att de övningar som utförs på land i samband med kurserna inte kan ordnas i sådan omfattning som behövs eller deltagande i dem inte är möjligt. Det bör också noteras att sådana repetitionskurser som ordnas i land har inte krävts internationellt av sjöfarare förrän de så kallade Manila-ändringarna i STCW-konventionen som godkändes i samband med den diplomatkonferens som ordnades i Manila 2010. Således kan man som helhet betraktat konstatera att den temporära ändring som gäller tryggandet av kontinuiteten i sjötransporterna ska anses vara viktigare än en ringa försämring av sjöfartssäkerheten. Den temporära ändringen ska också begränsas tidsmässigt till att gälla bara den tid som bedöms vara nödvändig.

Förlängningarna av giltighetstiderna inverkar inte heller på sjöfararnas skyldighet att genomgå läkarundersökningar. Giltighetstiden för de behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet som har beviljats för viss tid är fem år. Enligt 10 § 1 mom. i lagen om läkarundersökning av fartygspersonal (1171/2010) gäller ett läkarintyg om läkarundersökning av fartygspersonal i två år från och med den dag det utfärdades. Läkarintyget ska vara giltigt vid ansökan om behörighetsbrev och sjömannen svarar själv för att läkarintyget förnyas så att det fortlöpande är i kraft när han eller hon arbetar ombord på ett fartyg. De utmaningar som hänför sig till att förnya behörigheterna under epidemin gäller framför allt kursprestationernas giltighetstid. Läroanstalternas kursutbud och sjöfararnas möjligheter att delta i kurserna har på det sätt som beskrivs ovan framför allt påverkats av begränsningar som gäller rörelsefriheten och sammankomster. Dessa begränsningar har däremot inte påverkat sjömansläkarundersökningsverksamheten i motsvarande utsträckning. Därmed har läkarundersökningsverksamheten även under pandemin kunnat skötas på ett relativt vanligt sätt, och det finns inget behov av att föreskriva om undantag från giltighetstiden för läkarintyg. Transport- och kommunikationsverket har dock i enlighet med 10 § 3 mom. i lagen om läkarundersökning av fartygspersonal möjlighet att i enskilda fall utfärda ett tillfälligt tillstånd att arbeta utan giltigt läkarintyg i högst tre månader, om sjöfararen till exempel är förhindrad att genomgå en läkarundersökning på grund av begränsningarna i vistelselandet.

Trots att läroanstalterna för sjöfart har strävat efter att i möjligaste mån erbjuda ett kursutbud inom de gränser som begränsningarna och rekommendationerna som gäller rörelsefrihet och sammankomster tillåter, ska de nu föreslagna tidsbegränsade förlängningar av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet anses vara nödvändiga för att säkerställa att sjötransporterna fortgår störningsfritt under de exceptionella omständigheter som orsakas av epidemin. Eftersom kursutbudet redan har varit begränsat i över ett år och att kurser till viss del måste ställas in även med kort varsel till exempel på grund av nya begränsningar,

en upptrappning av epidemin eller exponeringar hos kursdeltagare eller utbildare, är det orimligt att anta att alla sjöfarare som förnyar sin behörighet kommer att kunna delta i fortbildning i enlighet med den gällande lagstiftningen (se lag 227/2021 och RP 10/2021 rd) före utgången av 2021. Även om epidemiläget lättar under sommaren, kan de ovannämnda orsakerna med fog förväntas inverka på kursutbudet också under sommaren och hösten. Sjöfararnas möjligheter att delta i de kurser som ordnas i land påverkas i väsentlig grad av tidpunkten för ordnandet av en viss kurs och samordningen av den med arbetsskiften. De osäkerhetsfaktorer som hänger samman med denna samordning och ordnandet av kurser bidrar till att öka risken för att möjligheten för enskilda sjöfarare att delta i kursen som planerat lider av orsaker som beror på epidemin.

Det bör dessutom beaktas att en betydande del av den finländska sjöfartspersonalen har varit tillåten under epidemin, och därför har man inte nödvändigtvis sett till att förnya kursprestationerna för denna personal medan epidemiläget pågår. Den minskade sjötrafiken har alltså bidragit till att anropa kursbehovet till tiden efter epidemin. Således finns det ett betydande tryck på läroanstalterna att ordna kurser, och även om läroanstalterna säkert strävar efter att möta efterfrågan genom tilläggskurser, är det sannolikt att det uppdämda kursbehov som uppstått sedan våren 2020 inte kan åtgärdas helt och hållet under sommaren och hösten 2021. Under rådande omständigheter är det dessutom osäkert när kurserna verkligen kan ordnas.

Även om kurserna kan ordnas på hösten enligt normala arrangemang och i normal omfattning, är det nödvändigt utsträcka behörigheternas giltighetstid högst till och med utgången av april 2022, på det sätt som nu föreslås. På detta sätt strävar man efter att säkerställa att de läroanstalter som erbjuder kurser har tillräcklig kapacitet för att ordna kurser och för att svara på den uppdämda efterfrågan under hösten 2021 och vintern 2022.

Syftet med förslaget är inte att öka rättigheterna eller skyldigheterna för aktörerna i branschen eller myndigheterna, utan att bevara den temporära situationen längre än vad som tidigare beskrivits.

179 a §. *Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin.* Det föreslås att giltighetstiden för den temporära 179 a § som fogades till lagen om transportservice genom lag 1256/2020 och ändrades genom lag 198/2021 förlängs till och med den 31 oktober 2021. Eftersom den tidigare 179 a § upphör att gälla den 30 juni 2021, förlängs bestämmelsens giltighetstid genom att det till lagen fogas en ny 179 a § med samma innehåll från och med den 1 juli 2021. I förslaget har det gjorts en språklig ändring i både den finskspråkiga och den svenskspråkiga versionen jämfört med den gällande bestämmelsen. Enligt den gällande 179 a § ska ändringar i kollektivtrafiken anmälas senast fem dagar i förväg under covid-19-epidemin. Den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken ska senast fem dagar innan planen genomförs underrätta Transport- och kommunikationsverket om inledandet, upphörandet eller väsentliga ändringar av en tjänst som tillhandahålls regelbundet i stället för de 60 dagar som förutsätts i den gällande lagen, till den del uppgifterna inte finns tillgängliga via ett i 154 § 1 mom. avsett gränssnitt. Om Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 2 mom. ordnar informationstjänsten genom att skaffa den av Trafikstyrbolag Fintraffic Ab, ska anmälan göras direkt till denna tjänsteleverantör. Med väsentliga ändringar avses ändringar t.ex. i planerade tidtabeller, rutter eller hållplatser. En kortare anmälningstid gör det möjligt att snabbare inleda och lägga ner tjänster samt att göra väsentliga ändringar i dem under covid-19-epidemin. Den kortare anmälningstiden har varit i bruk sedan våren 2020 (RP 62/2020 rd och RP 202/2020 rd). Först gällde undantaget till och med den 31 oktober 2020, varefter undantaget förlängdes genom lag 1256/2020 som trädde i kraft den 1 januari 2021. Det nuvarande undantaget gäller till och med den 30 juni 2021.

8.3 Lotsningslagen

21 b §. Undantag under covid-19-epidemin. Det föreslås att det temporärt fogas en ny 21 b § till lagen. Paragrafen motsvarar i huvudsak den 21 b § som tillfogades genom lag 199/2021 (se RP 263/2020 rd) och vars giltighetstid upphör den 30 juni 2021. I och med att covid-19-epidemin drar ut på tiden finns det ett behov av att föreskriva om ett motsvarande undantag som enligt förslaget ska gälla till och med utgången av oktober 2021.

I 1 mom. föreskrivs det att Transport- och kommunikationsverket kan avvika från kravet på provlotsning vid beviljande av nya styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev under en tidsperiod som slutar den 31 oktober 2021. I momentet föreskrivs det också att sådana styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev som beviljas utan provlotsning är i kraft i sex månader från dagen för beviljandet. I bestämmelsen förutsätts det dessutom att styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev kan beviljas utan att kravet på provlotsning uppfylls, om utförandet av en provlotsning har försvårats avsevärt av orsaker som beror på covid-19-epidemin och förfarandet är nödvändigt för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön.

Syftet med förslaget är att göra det möjligt att bevilja nya styrsedlar för lotsar och linjelotsbrev också i situationer där utförandet av en provlotsning har försvårats avsevärt till följd av de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar. Att avvika från kravet på provlotsning förutsätter prövning av Transport- och kommunikationsverket. I sin prövning ska verket särskilt ta hänsyn till hur nödvändigt det är att avvika från kravet på provlotsning. Vid prövningen ska det således fästas uppmärksamhet vid om beviljande av styrsedel för lots eller linjelotsbrev är nödvändigt för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten. Dessutom är det möjligt att avvika från kravet på provlotsning endast om utförandet av en provlotsning har försvårats avsevärt av orsaker som beror på covid-19-epidemin. Detta kan vara fallet till exempel när fartygen i syfte att minimera infektionsrisken vägrar ta ombord extra personer på fartyget, exempelvis den person som provlotsningen görs för.

Transport- och kommunikationsverket ska i sin prövning även beakta säkerhetsaspekterna. Enligt förslaget kan Transport- och kommunikationsverket undantagsvis bevilja styrsedel för lots eller linjelotsbrev utan att provlotsning utförs om förfarandet inte bedöms utgöra en fara för sjöfartssäkerheten. I bedömningen kan det fästas vikt vid exempelvis farledens särdrag samt den sökandes tidigare erfarenhet av lotsning och sjöfart eller andra faktorer som påvisar yrkeskunskap, såsom övningar utförda i en fartygssimulator.

I gällande 21 b § 2 mom. föreskrivs det om en förlängning av giltighetstiden för persontillstånd för lotsning i de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar. Det föreslås att också giltighetstiden för 2 mom. förlängs. I momentet föreskrivs det att Transport- och kommunikationsverket på ansökan kan förlänga giltighetstiden för de styrsedlar för lotsar som avses i 12 § 2 mom., de linjelotsbrev som avses i 14 § 5 mom. och de dispenser som beviljats med stöd av 16 § 5 mom. och vars giltighetstid löper ut senast den 31 oktober 2021 med sex månader från den sista giltighetsdagen för styrsedeln för lots, linjelotsbrevet eller dispensen, om det behövs av en betydande orsak som hänför sig till covid-19-epidemin och om det är nödvändigt för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön.

Förslaget gäller också de styrsedlar för lotsar, linjelotsbrev och dispenser vars giltighetstid har fortsatt på basis av tidigare temporära undantag (se lagarna 408/2020 och 199/2021). Även de lotsningsbrev som har löpt ut mellan den 30 oktober 2020 och den 12 mars 2021 kan förnyas på det sätt som avses i momentet, om de villkor som nämns i momentet uppfylls.

En förutsättning för en förlängning av giltighetstiden är att det behövs av en betydande orsak som hänför sig till covid-19-epidemin. Detta kan vara fallet till exempel om den utbildning som krävs inte kan ordnas till följd av begränsningarna av sammankomster eller om de sökande på grund av begränsningarna i rörelsefriheten inte kan resa till utbildningsplatsen. Syftet med ändringen är inte att automatiskt bevilja persontillstånd eller förlänga giltigheten för dem genom förfaranden som avviker från det normala. Däremot kan möjligheterna till undantag utnyttjas endast om normala förfaranden inte är möjliga till följd av de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar.

Dessutom förutsätts det att ett avvikande förfarande är nödvändigt för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten. Förfarandet kan vara nödvändigt till exempel om det är nödvändigt att förlänga giltighetstiden för en styrsedel för lots är för att säkerställa en tillräcklig bemanning inom ett visst lotsningsområde i ett epidemiläge. En temporär förlängning av ett linjelotsbrev kan vara nödvändigt exempelvis i en situation där det med tanke på hälsosäkerheten inte är förnuftigt eller möjligt för en utländsk linjelots att resa till Finland för att förnya sitt linjelotsbrev vid en läroanstalt för sjöfart.

Enligt bestämmelsen ska Transport- och kommunikationsverket också beakta säkerhetsaspekterna. Det är möjligt att förlänga giltighetstiden för persontillstånd, om det inte bedöms medföra fara för människoliv, egendom eller miljön. En avvikelse från de normala förfarandereglererna förutsätter alltid en prövning från fall till fall av myndigheten. Bedömningen ska göras som en helhetsbedömning där det bedöms hur nödvändig förlängningen är för att trygga kontinuiteten inom sjötrafiken i förhållande till konsekvenserna för säkerheten. Det är fråga om förlängning av ett befintligt lotsningsbrev, varvid personen redan bevisligen har visat sin kompetens och arbetat med uppgiften i minst flera år. I bedömningen beaktas i synnerhet den sökandes tidigare erfarenhet och annan yrkeskunskap, anställningar från den senaste tiden, tidigare lotsningsbrev, farledsspecifika särskilda krav och andra motsvarande omständigheter.

Lagen avses gälla till och med den 31 oktober 2021. Den föreslagna giltighetstiden behövs, eftersom epidemin förutspås fortsätta ännu under sommaren 2021 och det förutspås att man när det gäller förfarandet för förnyande persontillstånd inte kommer att nå normala förfaranden åtminstone före utgången av oktober 2021. Om läget lättar väsentligt innan giltighetstiden för lagen löper ut, är avsikten att lagändringen föreslås bli upphävd.

Möjligheten att förlänga ett lotsningsbrev för viss tid har inom branschen ansetts vara en välkommen lösning på de svårigheter i anslutning till förnyandet av tillståndsbevisen som orsakats av epidemin. Tills vidare har möjligheten att genom ansökan om förlänga lotsningsbrev för viss tid i enlighet med lag 199/2021 inte utnyttjats i någon större utsträckning. De möjligheter till undantag som bedöms från fall till fall anses dock vara motiverade för att det under covid-19-epidemin ska vara möjligt att reagera snabbt och flexibelt för att säkerställa kontinuiteten i lotsningsverksamheten under de exceptionella omständigheter som orsakas av epidemin. Om myndigheten inte har tillgång till flexibla möjligheter att bevilja undantagstillstånd från fall till fall, kan de exceptionella situationer som epidemin orsakar och som är svåra att förutse leda till att trafiken till och med avbryts inom vissa lotsningsområden. Hittills har man inte varit tvungen att avvika från kravet på provlotsning, men det är viktigt att det finns en möjlighet till detta.

9 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i den temporära 18 a § som föreslås i lagen om transportservice gör det möjligt att utfärda närmare bestämmelser om innehållet i och uppgörandet av den plan som avses i den paragrafen. Eftersom det föreslagna bemyndigandet att

utfärda förordning enbart gäller temporärt och bara gäller innehållet i och uppgörandet av planen, är det noggrant avgränsat. Bemyndigandet att utfärda förordning är nödvändigt med tanke på tillståndshavarnas beredskap under covid-19-epidemin.

10 Samband med andra propositioner

Social- och hälsovårdsministeriet håller på att bereda en ändring av lagen om smittsamma sjukdomar, genom vilken bland annat lagens bestämmelser om hälsosäkerhet i trafiken förlängs till början av hösten 2021. Avsikten är att regeringspropositionen ska överlämnas till riksdagen senast i maj 2021. Regeringspropositionen inverkar på 18 a § i lagen om transportservice och på giltighetstiden för de undantag som föreslås i denna regeringsproposition.

11 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2021. Ändringarna föreslås gälla temporärt till och med den 31 oktober 2021. Giltighetstiden påverkas delvis av den kommande giltighetstiden för ändringen av lagen om smittsamma sjukdomar, eftersom den hänför sig till bestämmelserna i 18 a § i lagen om transportservice.

I regeringens proposition (RP 62/2020 rd) föreslogs temporära ändringar för att reagera på de exceptionella situationer som orsakades av covid-19-epidemin och för att säkerställa samhällsfunktionerna. De temporära ändringarna (se lagarna 406/2020 och 407/2020) av lagen om transportservice och lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg trädde i kraft den 1 juni 2020. Till följd av branschens utpräglat internationella karaktär är behörigheter för fartygspersonal förknippade särdrag som kräver en längre giltighetstid än de övriga förslagen. Därmed är ändringarna som gäller behörigheter för fartygspersonal i kraft till och med den 30 april 2021, då giltighetstiden för temporärt förlängda behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och dispenser upphör.

Giltighetstiden för de undantag som genomförts genom ändring 228/2021 av lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg, ändringarna 1256/2020 och 227/2021 av lagen om transportservice och ändring 199/2021 av lotsningslagen löper ut den 30 juni 2021.

Genom denna regeringsproposition ändras giltighetstiderna till den 31 oktober 2021.

Den föreslagna giltighetstiden grundar sig på att det är svårt att på förhand bedöma hur covid-19-epidemin utvecklas och när epidemin tar slut. Epidemin kan framskrida i vågor, vilket innebär att smittan kan börja minska bland annat till följd av restriktioner, men detta kan åtföljas av en ny våg, varvid smittan snabbt kan öka kraftigt, vilket var fallet i slutet av november 2020. Vid tidpunkten för utarbetandet av regeringens proposition i början av april 2021 finns det ingen visshet om när vaccinationstäckningen är tillräcklig för att man ska kunna avskaffa de begränsningar som införts på grund av epidemin. Om läget lättar väsentligt innan giltighetstiden för de föreslagna ändringarna löper ut, är avsikten att lagarna ska upphävas.

12 Verkställighet och uppföljning

Genomförandet av de ändringar som föreslås i propositionen och konsekvenserna av ändringarna följs regelbundet upp. Under 2022 ska Transport- och kommunikationsverket dessutom göra en övergripande utredning om de lagstiftningsändringar inom förvaltningsområdet som det föreskrivits om med anledning av covid-19-epidemin och deras konsekvenser. Resultaten utvärderas och vid behov görs också ändringar av bestående art i gällande lagstiftning.

I samarbete med Transport- och kommunikationsverket följer kommunikationsministeriet utvecklingen av epidemiläget och dess konsekvenser för behovet av de undantag som föreslås i denna proposition. Om läget lättar väsentligt innan giltighetstiden för de nu föreslagna ändringarna löper ut, är avsikten att lagarna föreslås bli upphävida.

13 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

13.1 Inledning

I propositionen är det fråga om sådan lagstiftning som behövs på grund av exceptionella situationer till följd av utbrottet av den smittsamma sjukdomen covid-19 som orsakas av coronaviruset, men som dock inte grundar sig på beredskapslagen eller 23 § i grundlagen. I propositionen föreslås att det ska föreskrivas om tidsbegränsade undantag från sådana bestämmelser som är centrala med tanke på samhällets funktion och som under rådande undantagsförhållanden är svåra eller omöjliga att iaktta. I huvudsak är det fråga om en förlängning av giltighetstiden för gällande undantag. Genom förslaget förlängs alltså temporärt giltighetstiden för den gällande bestämmelsen och tillfogas således inga nya begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Utan ytterligare flexibilitet när det gäller de normala bestämmelserna kan den samhällseliga kris som orsakas av covid-19-epidemin ytterligare fördjupas, eftersom verksamheten inom sjöfartsbranschen, som är kritisk ur samhällets synvinkel, försvåras till exempel om fartygspersonalen förlorar sin möjlighet att fortsätta arbeta. De föreslagna bestämmelserna grundar sig alltså på ett vägande samhälleligt skäl. Grundlagsutskottet har ansett att upprätthållandet av funktionsförmågan hos hälso- och sjukvårdssystemet under en pandemi är en synnerligen vägande grund som berättigar exceptionellt långtgående myndighetsåtgärder som också ingriper i människors grundläggande fri- och rättigheter (GrUB 2/2020 rd). De ändringar som nu föreslås gäller andra sektorer än hälso- och sjukvården, men deras konsekvenser för rättigheterna för dem som är föremål för bestämmelserna är snarare vittgående än begränsande. Dessutom kan till exempel det att gods- eller persontrafiken försvåras ha konsekvenser också för hälso- och sjukvårdens funktionsförmåga.

Propositionen har inte bedömts få konsekvenser som försämrar säkerheten i trafiken eller i samhället i övrigt och i betydande grad begränsar den rätt till liv och personlig trygghet som fastställts i 7 § i grundlagen och i artikel 2 i Europakonventionen. Dessutom gäller de föreslagna ändringarna för viss tid, eftersom bestämmelserna är bundna till covid-19-epidemin och dess förväntade minimilängd.

De allmänna förutsättningarna för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna är att bestämmelser tas in i lag, att avgränsningen är exakt och noggrann, att begränsningen är acceptabel och proportionell, att kärnan i en grundläggande fri- och rättighet är intakt, att rättskyddet är adekvat och att de mänskliga rättigheterna iakttas. Dessutom har grundlagsutskottet särskilt understrukt att beredningen av propositioner bör utvecklas för att lagstiftningsordningen ska motiveras också med avseende på skyldigheten enligt 22 § i grundlagen att se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses och inte enbart med avseende på eventuella motsatsförhållanden i fråga om rättigheterna (GrUU 52/2014 rd, s. 3/II).

Syftet med de temporära undantagsbestämmelser som föreslås bli utfärdade är också att skydda befolkningens hälsa och upprätthålla funktionsförmågan hos hälso- och sjukvårdssystemet under covid-19-epidemin. Syftet med undantagen är alltså också att indirekt på det sätt som förutsätts i 22 § i grundlagen genom det allmänna trygga vars och ens rätt till liv enligt 7 § 1 mom. i

grundlagen samt det allmännas skyldighet enligt 19 § 1 mom. i grundlagen att tillförsäkra var och en tillräckliga hälsovårds- och sjukvårdstjänster och främja befolkningens hälsa.

I fråga om de undantag som gäller behörigheter för fartygspersonal och persontillstånd för lotsning ska hänsyn dessutom tas till det egentliga syftet med bestämmelserna om ansökan och förnyande av normala behörighetshandlingar, vilket är att säkerställa sjöfartssäkerheten. De tidsbegränsade avvikelserna kan innebära en försämring av sjöfartssäkerheten. Försämringen bör dock betraktas som obetydlig och även proportionerlig i förhållande till det mål som eftersträvas med avvikelserna. Det är nödvändigt att fortsätta med avvikelserna för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och försörjningsberedskapen. Enligt förslaget är avvikelsen begränsad till att gälla enbart vissa behörigheter och persontillstånd och giltighetstiden för avvikelserna är begränsad.

Nedan granskas och bedöms förhållandet mellan de föreslagna ändringarna och de grundläggande fri- och rättigheterna enligt 6 och 18 § i grundlagen.

13.2 Jämlikhet

Propositionen bör bedömas med hänsyn till 6 § i grundlagen, enligt vilken ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Bestämmelsen förbjuder även indirekt diskriminering, dvs. sådana åtgärder vars verkningar de facto – om än enbart indirekt – leder till ett diskriminerande resultat. Att gynna eller försätta någon individ eller grupp i en privilegierad ställning är likaså förbjudet, om det i sak innebär diskriminering av andra.

De förslag som gäller *behörigheter och kompetensbevis för fartygspersonal* ska tillämpas på alla sökande som är i samma situation. Kärnområdet för den grundläggande rättigheten jämlikhet förblir intakt, eftersom de föreslagna temporära ändringarna inte försätter sådana sökande som är i samma situation i en ojämlik ställning.

Dessutom kan det konstateras att de personer vars behörigheter eller kompetensbevis har löpt ut innan covid-19-epidemin inte har haft sådana i nuläget rådande exceptionella svårigheter att förnya dem. Innan covid-19-epidemin fanns det inga av restriktionerna orsakade svårigheter att delta i sådan fortbildning som krävs i samband med förnyandet av behörigheten. Således hamnar de enligt de nu föreslagna tidsbegränsade bestämmelserna inte i en sämre ställning än de vars behörigheter upphör under covid-19-epidemin och kräver förnyande. Syftet med de föreslagna ändringarna är att underlätta situationen för de sökande vars behörighet löper ut under covid-19-epidemin och som på grund av epidemin har svårigheter att förnya sina behörigheter. Det finns således en godtagbar grund för de föreslagna tidsbegränsade bestämmelserna.

Förslaget är dessutom förenligt med de övriga allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna. Lagförslaget har definierats exakt och noggrant avgränsat så att det endast gäller vissa behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och kompetensbevis för fartygspersonal. Förslaget står i rätt proportion till den nytta som eftersträvas, eftersom avvikelsen är i kraft endast under en begränsad tid. Förslaget ska också anses vara godtagbart, eftersom syftet med förslaget är att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och därigenom näringsverksamheten i samhället och Finlands försörjningsberedskap.

Genom förslaget som gäller *lotsningslagen* ingriper man i jämlikheten för innehavare eller sökande av persontillstånd för lotsning till den del nya persontillstånd beviljas eller giltighetstiden för gamla persontillstånd förlängs under lättare förutsättningar än vanligt. Förslaget stämmer

dock överens med de allmänna villkoren för inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Lagförslaget har definierats exakt och noggrant avgränsat så att det endast gäller vissa persontillstånd för lotsning. Förslaget står i rätt proportion till den nytta som eftersträvas, eftersom avvikelsen är i kraft endast under en begränsad tid. Förslaget ska också anses vara godtagbart, eftersom syftet med förslaget är att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och därigenom Finlands försörjningsberedskap.

Kärnområdet för den grundläggande rättigheten jämlikhet förblir intakt, eftersom förslaget till ändring av lotsningslagen inte försätter sådana sökande som är i samma situation i en ojämlik ställning. Förslaget ska tillämpas på alla sökande som är i samma situation. Förslaget innebär dessutom inte någon automatisk avvikelse från kravet på provlotsning eller någon omedelbar förlängning av giltighetstiden för persontillstånden för lotsning. Däremot är syftet med förslaget att möjliggöra de förfaranden som beskrivs, om sökanden till följd av covid-19-epidemin har betydande svårigheter att utföra provlotsning eller förnya sitt persontillstånd för lotsning.

Det kan dessutom konstateras att personer vars persontillstånd för lotsning skulle löpa ut innan de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar sannolikt inte har svårt att förnya sina persontillstånd. De skulle därmed inte på basis av den föreslagna bestämmelsen hamna i en väsentligt sämre ställning än de vars persontillstånd för lotsning upphör att gälla under den exceptionella situation som beror på covid-19-epidemin. Syftet med de föreslagna ändringarna är att underlätta situationen för de sökande vars persontillstånd för lotsning löper ut under covid-19-epidemin och som på grund av epidemin har väsentliga svårigheter att förnya sina persontillstånd.

Förslaget omfattas av normala rättskyddsarrangemang.

Inte heller förslaget till den *utvidgade beredskapsskyldigheten under covid-19-epidemin* försätter sådana aktörer inom taxitrafiken eller busstrafiken som är i samma situation i en ojämlik ställning, eftersom man genom förslaget förlänger den temporärt gällande bestämmelsens giltighetstid och därmed inte tillfogar nya begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Enligt förslaget kan beredskapsskyldigheten bli aktuell antingen nationellt eller regionalt, vilket innebär att alla aktörer som är verksamma inom ett område där beredskap krävs på grund av läget i fråga om covid-19-epidemin blir tvungna att förbereda sig på att förebygga spridningen av covid-19-epidemin och sörja för åtgärder som hänför sig till passagerarnas hälsa. Om giltighetstiden för den temporära 58 e § i lagen om smittsamma sjukdomar förlängs, anses det att beredskap enligt 18 a § i lagen om transportservice krävs på riksomfattande nivå. Dessutom förutsätts det en plan av alla aktörer. Kärnområdet för den grundläggande rättigheten jämlikhet förblir således intakt.

13.3 Näringsfrihet och rätt till arbete

Ändringsförslagen som gäller *behörigheter och kompetensbevis för fartygspersonal* ska också granskas med tanke på 18 § 1 mom. i grundlagen. Genom bestämmelsen tryggas rätten för var och en att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Genom bestämmelsen fastställs principen om fritt företagande, när yrke och näring uttryckligen nämns som ett medel för att skaffa utkomst. En grundprincip är individens egen aktivitet för att skaffa sig utkomst. Rätten att välja arbete fritt har även anknytning till jämlikheten och förbudet mot diskriminering.

Syftet med de ändringar som föreslås i propositionen och som gäller behörigheter och kompetensbevis för fartygspersonal är att trygga bedrivandet av näringar i anslutning till sjöfarten i de

exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar. Genom ändringarna strävar man dessutom efter att säkerställa ett tillräckligt antal kompetenta sjöfarare också under epidemin. Behörigheternas oavbrutna giltighet och möjligheten att bevilja dispenser från certifikat över specialbehörighet tryggar kontinuiteten i sjötransporterna. Ändringarna tryggar inte bara sysselsättningen för fartygsbesättningarna utan också för de personer som arbetar i hamnarna. Kontinuiteten i sjötrafiken och logistiken tryggar också i större utsträckning sysselsättningen och näringsverksamheten i anslutning till olika funktioner i samhället, såsom industrin.

Även förslaget till ändring av *lotsningslagen* bör granskas med hänsyn till rätten till arbete och till näringsfriheten. Syftet med de ändringar i lotsningslagen som föreslås i propositionen är att trygga bedrivandet av näringar i anslutning till sjöfarten i de exceptionella situationer som covid-19-epidemin orsakar. Avsikten med ändringarna är att trygga ett tillräckligt antal innehavare av persontillstånd för lotsning också under covid-19-epidemin. En gällande styrsedel för lots är en förutsättning för att vara verksam som lots. Likaså är linjelotsbrev och dispenser sådana viktiga certifikat som hänför sig till bedrivandet av näringsverksamhet inom sjöfarten och vars oavbrutna giltighet tryggar kontinuiteten i sjötransporterna.

Utöver att trygga sysselsättningen för de personer som arbetar som lots tryggar ändringarna sysselsättningen för fartygens besättningar och för de personer som arbetar i hamnarna. Kontinuiteten i sjötrafiken och logistiken tryggar också i större utsträckning sysselsättningen och näringsverksamheten i anslutning till olika funktioner i samhället, såsom industrin.

Förslaget till *utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin* behöver också granskas med tanke på 18 § 1 mom. i grundlagen. Genom förslaget förlängs giltighetstiden för den gällande bestämmelsen temporärt och tillfogas således inga nya begränsningar av de grundläggande fri- och rättigheterna. Även om den föreslagna 18 a § innehåller en skyldighet för aktörerna inom taxitrafiken och busstrafiken att göra upp en beredskapsplan och utarbetandet av planen således temporärt kan öka den ekonomiska och administrativa bördan för nya aktörer som kommer in i branschen, strävar man genom bestämmelsen efter att trygga tillgången till transporter och aktörernas beredskap samt att göra aktörernas idkande av näring mer konsekvent och tydligare under covid-19-epidemin. Den föreslagna 18 a § tillsammans med de temporära bestämmelserna i 58 c, 58 e och 58 h § tryggar också aktörernas arbetsförhållanden och därigenom sysselsättningen.

Med stöd av de allmänna förutsättningarna för begränsning av de grundläggande fri- och rättigheterna ska begränsningarna också vara godtagbara med hänsyn till människorättsförpliktelserna. Näringsfriheten tryggas inte i sig i Europakonventionen eller i de människorättskonventioner som lyder under FN. I artikel 23 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna ingår friheten att välja arbete. Näringsfriheten ingår i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Enligt artikel 16 ska näringsfriheten erkännas i enlighet med unionsrätten samt nationell lagstiftning och praxis. Artikel 1 i det första tilläggsprotokollet till Europakonventionen skyddar egendomsskyddet och det har ansetts att den indirekt skyddar även näringsverksamheten. Denna rätt kan i stor utsträckning begränsas genom lag för att trygga offentliga intressen. Finlands internationella förpliktelser i fråga om mänskliga rättigheter hindrar därför inte en reglering av det slag som föreslås. Syftet med ovannämnda ändringar är att upprätthålla sysselsättningen under covid-19-epidemin och på så sätt trygga den rätt till arbete och försörjning som hänför sig till näringsfriheten enligt grundlagen. Genom förslagen strävar man också efter att trygga näringsidkande i exceptionella situationer, vilket därmed tryggar näringsfriheten enligt i grundlagen.

13.4 Tillämpningen på Åland

Enligt 18 § 21 punkten i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har landskapet Åland lagstiftningsbehörighet i fråga om vägtrafik, båttrafik och farleder för den lokala sjötrafiken.

I fråga om trafikärenden hör enligt 27 § 13 punkten i självstyrelselagen frågor som rör handels-sjöfart och farleder för handelssjöfart till rikets lagstiftningsbehörighet. Dessutom hör beslut om behörigheter inom sjöfarten och förlängning av deras giltighet till rikets behörighet. Behörig myndighet i dessa frågor är Transport- och kommunikationsverket.

De förslag i propositionen som anknyter till de grundläggande fri- och rättigheterna är exakta, tidsmässigt begränsade och motiverade i förhållande till skyddsintressena. Omfattningen av de föreslagna bestämmelserna har begränsats till vad som ska anses vara nödvändigt och proportionellt med tanke på syftena med dem. Förslagen innebär inga ingrepp i kärnområdet för de grundläggande fri- och rättigheter som tryggas i grundlagen.

På de grunder som anges ovan kan lagförslagen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

1.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg
(1687/2009), sådan paragrafen lyder i lag 976/2018, ett nytt 4 mom. som följer:

13 §

Avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten

Transport- och kommunikationsverket kan bevilja dispens från den behörighet som krävs på fartyg också i fråga om den specialbehörighet som avses i 98 § i lagen om transportservice om det behövs på grund av en störningssituation eller av något annat till covid-19-epidemin hänförligt tvingande skäl. Dispens kan beviljas om förfarandet inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön. Den dispens som avses i detta moment får inte gälla längre än sex månader åt gången.

Denna lag träder i kraft den xx xx 2021 och gäller till och med den 31 oktober 2021. De dispenser som beviljats med stöd av denna lag förblir i kraft i enlighet med de villkor som anges i dem. Bestämmelserna i denna lag tillämpas på sådana ansökningar om i 13 § 4 mom. avsedda dispenser som har tagits emot under lagens giltighetstid.

2.

Lag

om temporär ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lagen om transportservice (320/2017) en ny 18 a §, temporärt till 109 §, sådan paragrafen lyder i lagarna 301/2018, 984/2018 och 1256/2020, ett nytt 4 mom. samt till lagen temporärt nya 109 a och 179 a § som följer:

2 kap.

Tillståndspliktig verksamhet inom vägtrafiken

18 a §

Utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin

Innehavare av taxitrafiktillstånd samt andra innehavare av persontrafiktillstånd och andra innehavare av godstrafiktillstånd som bedriver persontrafik än de som avses i 18 § 1 mom. ska förbereda sig för förhindrande av spridning av sjukdomen covid-19 och sörja för åtgärder som hänför sig till passagerarnas hälsa, om covid-19-epidemiläget kräver det nationellt eller regionalt. Tillståndshavaren ska utan dröjsmål göra upp en plan, varvid de anvisningar och föreskrifter om bekämpning av smittsamma sjukdomar som social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd meddelat ska beaktas. Om tillståndshavaren är medlem i en beställningscentral kan planen även göras upp av beställningscentralen för tillståndshavarnas räkning eller i samarbete med tillståndshavarna. Om tillståndshavarna tillhandahåller tjänster som ordnas av myndigheter, ska de särskilt beakta anvisningarna från de myndigheter som svarar för tjänsterna. Om tillståndshavarna tillhandahåller resor som ersätts av Folkpensionsanstalten med stöd av sjukförsäkringslagen (1224/2004), ska de särskilt beakta Folkpensionsanstaltens anvisningar. Närmare bestämmelser om innehållet i och uppgörandet av planen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

109 §

Giltighetstid för och förnyande av behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal samt förlängning av giltighetstiden för kompetensbevis

Om en utländsk behörig myndighet under covid-19-pandemin förlänger giltighetstiden för ett i 98 § 3 och 4 mom. avsett behörighetsbrev eller certifikat över specialbehörighet som den beviljat en person som arbetar ombord på ett finskt fartyg, löper giltighetstiden för ett av Transport- och kommunikationsverket beviljat kompetensbevis för fartygspersonal ut samma dag som det behörighetsbrev eller certifikat över specialbehörighet som ska erkännas med hjälp av kompetensbeviset upphör att gälla, dock senast den 30 april 2022.

109 a §

Förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal

Sådana i 109 § avsedda tidsbegränsade behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal vilkas giltighetstid löper ut senast den 31 oktober 2021 fortsätter utan särskild ansökan att gälla i sex månader från den tidpunkt då behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet upphör att gälla.

179 a §

Anmälan om tidtabeller och rutter under covid-19-epidemin

Under covid-19-epidemin ska den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken, med avvikelse från 179 § 2 mom., underrätta Transport- och kommunikationsverket om inledande, upphörande eller väsentliga ändringar av tjänster som tillhandahålls regelbundet senast fem dagar innan planen genomförs, till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett gränssnitt som avses i 154 § 1 mom. Om Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 154 § 2 mom. ordnar informationstjänsten genom att skaffa den av Trafikstyrningsbolag Fintraffic Ab, ska anmälan göras direkt till bolaget i fråga.

Denna lag träder i kraft den xx xx 2021 och gäller till och med den 31 oktober 2021. Behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och kompetensbevis som beviljats eller förlängts med stöd av lagen förblir i kraft i enlighet med de villkor som anges i denna lag.

3.

Lag

om temporär ändring av lotsningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
fogas temporärt till lotsningslagen (940/2003) en ny 21 b § som följer:

21 b §

Undantag under covid-19-epidemin

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 12 § 1 mom. 5 punkten och 14 § 3 mom. 3 punkten får Transport- och kommunikationsverket avvika från kravet på provlotsning vid beviljande av nya styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev under en tidsperiod som slutar den 31 oktober 2021. Sådana styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev som avses i detta moment och som beviljas utan provlotsning är i kraft i sex månader från dagen för beviljandet. Styrsedlar för lotsar och linjelotsbrev kan beviljas utan att kravet på provlotsning uppfylls, om utförandet av en provlotsning har försvårats avsevärt av orsaker som beror på covid-19-epidemin och en avvikelse från kravet på provlotsning är nödvändig för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön.

Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan förlänga giltighetstiden för de styrsedlar för lotsar som avses i 12 § 2 mom., de linjelotsbrev som avses i 14 § 5 mom. och de dispenser som beviljats med stöd av 16 § 5 mom. och vars giltighetstid löper ut senast den 31 oktober 2021 med sex månader från den sista giltighetsdagen för dem, om det behövs av en betydande orsak som hänför sig till covid-19-epidemin och om det är nödvändigt för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön.

Denna lag träder i kraft den xx xx 2021 och gäller till och med den 31 oktober 2021. De styrsedlar för lotsar, linjelotsbrev och dispenser som beviljats med stöd av denna lag förblir i kraft enligt de villkor som anges i dem. Bestämmelserna i denna lag tillämpas på de i 21 b § avsedda ansökningar som har tagits emot under lagens giltighetstid.

RP 64/2021 rd

Helsingfors den 22.4.2021

Statsminister

Sanna Marin

Kommunikationsminister Timo Harakka

1.

Lag

om ändring av 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg

I enlighet med riksdagens beslut:
fogas temporärt till 13 § i lagen om fartygspersonal och säkerhetsorganisation för fartyg (1687/2009), sådan paragrafen lyder i lag 976/2018, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

13 §

Avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten

Transport- och kommunikationsverket kan bevilja dispens från den behörighet som krävs på fartyg också i fråga om den specialbehörighet som avses i 98 § i lagen om transportservice om det behövs på grund av en störningssituation eller av något annat till covid-19-epidemin hänförligt tvingande skäl. Dispens kan beviljas om förfarandet inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön. Den dispens som avses i detta moment får inte gälla längre än sex månader åt gången.

Föreslagen lydelse

13 §

Avsteg från den i bemanningscertifikatet bestämda behörigheten

Transport- och kommunikationsverket kan bevilja dispens från den behörighet som krävs på fartyg också i fråga om den specialbehörighet som avses i 98 § i lagen om transportservice om det behövs på grund av en störningssituation eller av något annat till covid-19-epidemin hänförligt tvingande skäl. Dispens kan beviljas om förfarandet inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön. Den dispens som avses i detta moment får inte gälla längre än sex månader åt gången.

Denna lag träder i kraft den xx xx 2021 och gäller till och med den 31 oktober 2021. De dispenser som beviljats med stöd av denna lag förblir i kraft i enlighet med de villkor som anges i dem. Bestämmelserna i denna lag tillämpas på sådana ansökningar om i 13 § 4 mom. avsedda dispenser som har tagits emot under lagens giltighetstid.

2.

Lag

om temporär ändring av lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut:
fogas temporärt till lagen om transportservice (320/2017) en ny 18 a §, temporärt till 109 §, sådan paragrafen lyder i lagarna 301/2018, 984/2018 och 1256/2020, ett nytt 4 mom. samt till lagen temporärt nya 109 a och 179 a § som följer:

Gällande lydelse

2 kap.

Tillståndspliktig verksamhet inom vägtrafiken

18 a §

Utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin

Innehavare av taxitrafiktillstånd *och* andra än i 18 § 1 mom. avsedda innehavare av persontrafiktillstånd *eller* innehavare av godstrafiktillstånd som bedriver persontrafik ska förbereda sig för förhindrande av spridning av sjukdomen covid-19 och sörja för åtgärder som hänför sig till passagerarnas hälsa, om covid-19-epidemiläget kräver det nationellt eller regionalt. Tillståndshavaren ska utan dröjsmål göra upp en plan, varvid de anvisningar och föreskrifter om bekämpning av smittsamma sjukdomar som social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd meddelat ska beaktas. Om tillståndshavaren är medlem i en beställningscentral kan planen även göras upp av beställningscentralen för tillståndshavarnas räkning eller i samarbete med tillståndshavarna. Om tillståndshavarna tillhandahåller tjänster som ordnas av myndigheter, ska de särskilt beakta anvisningarna från de myndigheter som svarar för tjänsterna. Om tillståndshavarna tillhandahåller resor som ersätts av Folkpensionsanstalten med stöd av sjukförsäkringslagen (1224/2004), ska de särskilt beakta Folkpensionsanstaltens an-

Föreslagen lydelse

2 kap.

Tillståndspliktig verksamhet inom vägtrafiken

18 a §

Utvidgad beredskapsskyldighet under covid-19-epidemin

Innehavare av taxitrafiktillstånd *samt* andra innehavare av persontrafiktillstånd *och* andra innehavare av godstrafiktillstånd som bedriver persontrafik *än de som avses i 18 § 1 mom.* ska förbereda sig för förhindrande av spridning av sjukdomen covid-19 och sörja för åtgärder som hänför sig till passagerarnas hälsa, om covid-19-epidemiläget kräver det nationellt eller regionalt. Tillståndshavaren ska utan dröjsmål göra upp en plan, varvid de anvisningar och föreskrifter om bekämpning av smittsamma sjukdomar som social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd meddelat ska beaktas. Om tillståndshavaren är medlem i en beställningscentral kan planen även göras upp av beställningscentralen för tillståndshavarnas räkning eller i samarbete med tillståndshavarna. Om tillståndshavarna tillhandahåller tjänster som ordnas av myndigheter, ska de särskilt beakta anvisningarna från de myndigheter som svarar för tjänsterna. Om tillståndshavarna tillhandahåller resor som ersätts av Folkpensionsanstalten med stöd av sjukförsäkringslagen (1224/2004), ska de särskilt beakta Folkpens-

Gällande lydelse

visningar. Närmare bestämmelser om innehållet i och uppgörandet av planen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

109 §

Giltighetstid för och förnyande av behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal samt förlängning av giltighetstiden för kompetensbevis

Under covid-19-epidemin får Transport- och kommunikationsverket meddela föreskrifter om förlängning av giltighetstiden för i 98 § 3 och 4 mom. avsedda kompetensbevis för fartygspersonal. En förlängning av giltighetstiden för ett kompetensbevis får gälla endast till och med den 30 juni 2021, dock högst så länge som ett anknytande behörighetsbrev som utfärdats av en utländsk myndighet är i kraft. Kompetensbevisets totala giltighetstid får inte överstiga fem år.

109 a §

Förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal

Sådana i 109 § avsedda tidsbegränsade behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal vilkas giltighetstid löper ut senast den 30 juni 2021 fortsätter utan särskild ansökan att gälla i sex månader från den tidpunkt då behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet upphör att gälla.

179 a §

Anmälan om tidtabeller och rutten under covid-19-epidemin

Föreslagen lydelse

ionsanstaltens anvisningar. Närmare bestämmelser om innehållet i och uppgörandet av planen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

109 §

Giltighetstid för och förnyande av behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal samt förlängning av giltighetstiden för kompetensbevis

Om en utländsk behörig myndighet under covid-19-pandemin förlänger giltighetstiden för ett i 98 § 3 och 4 mom. avsett behörighetsbrev eller certifikat över specialbehörighet som den beviljat en person som arbetar ombord på ett finskt fartyg, löper giltighetstiden för ett av Transport- och kommunikationsverket beviljat kompetensbevis för fartygspersonal ut samma dag som det behörighetsbrev eller certifikat över specialbehörighet som ska erkännas med hjälp av kompetensbeviset upphör att gälla, dock senast den 30 april 2022.

109 a §

Förlängning av giltighetstiden för behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal

Sådana i 109 § avsedda tidsbegränsade behörighetsbrev och certifikat över specialbehörighet för fartygspersonal vilkas giltighetstid löper ut senast den 31 oktober 2021 fortsätter utan särskild ansökan att gälla i sex månader från den tidpunkt då behörighetsbrevet eller certifikatet över specialbehörighet upphör att gälla.

179 a §

Anmälan om tidtabeller och rutten under covid-19-epidemin

Gällande lydelse

Under covid-19-epidemin ska den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken, med avvikelse från 179 § 2 mom., underrätta Transport- och kommunikationsverket om inledande, upphörande eller väsentliga ändringar av tjänster som tillhandahålls regelbundet senast fem dagar innan planen genomförs, till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett gränssnitt som avses i 154 § 1 mom. Om Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 154 § 2 mom. ordnar informationstjänsten genom att skaffa den av Trafikstyrningsbolag Fintraffic Ab, ska anmälan göras direkt till *Trafikstyrningsbolag Fintraffic Ab*.

Föreslagen lydelse

Under covid-19-epidemin ska den som tillhandahåller transporttjänster inom persontrafiken, med avvikelse från 179 § 2 mom., underrätta Transport- och kommunikationsverket om inledande, upphörande eller väsentliga ändringar av tjänster som tillhandahålls regelbundet senast fem dagar innan planen genomförs, till den del uppgifterna inte är tillgängliga med hjälp av ett gränssnitt som avses i 154 § 1 mom. Om Transport- och kommunikationsverket i enlighet med 154 § 2 mom. ordnar informationstjänsten genom att skaffa den av Trafikstyrningsbolag Fintraffic Ab, ska anmälan göras direkt till *bolaget i fråga*.

Denna lag träder i kraft den xx xx 2021 och gäller till och med den 31 oktober 2021. Behörighetsbrev, certifikat över specialbehörighet och kompetensbevis som beviljats eller förlängts med stöd av lagen förblir i kraft i enlighet med de villkor som anges i denna lag.

3.

Lag

om temporär ändring av lotsningslagen

I enlighet med riksdagens beslut:
fogas temporärt till lotsningslagen (940/2003) en ny 21 b § som följer:

Gällande lydelse

21 b §

Undantag under covid-19-epidemin

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 12 § 1 mom. 5 punkten och 14 § 3 mom. 3 punkten kan Transport- och kommunikationsverket avvika från kravet på provlotsning vid beviljande av nya styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev under en tidsperiod som slutar den 30 juni 2021. Sådana styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev som avses i detta moment och som beviljas utan provlotsning är i kraft i sex månader från dagen för beviljandet. Styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev kan beviljas utan att kravet på provlotsning uppfylls, om utförandet av en provlotsning har försvårats avsevärt av orsaker som beror på covid-19-epidemin och förfarandet är nödvändigt för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön.

Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan förlänga giltighetstiden för de styrsedlar för lotsar som avses i 12 § 2 mom., de linjelotsbrev som avses i 14 § 5 mom. och de dispenser som beviljats med stöd av 16 § 5 mom. och vars giltighetstid löper ut senast den 30 juni 2021 med sex månader från den sista giltighetsdagen för den *ursprungliga styrsedeln för lots, det ursprungliga linjelotsbrevet eller den ursprungliga dispensen*, om det behövs av en betydande orsak som hänför sig till covid-19-epidemin och om det är nödvändigt för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön.

Föreslagen lydelse

21 b §

Undantag under covid-19-epidemin

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 12 § 1 mom. 5 punkten och 14 § 3 mom. 3 punkten får Transport- och kommunikationsverket avvika från kravet på provlotsning vid beviljande av nya styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev under en tidsperiod som slutar den 31 oktober 2021. Sådana styrsedlar för lotsar eller linjelotsbrev som avses i detta moment och som beviljas utan provlotsning är i kraft i sex månader från dagen för beviljandet. Styrsedlar för lotsar och linjelotsbrev kan beviljas utan att kravet på provlotsning uppfylls, om utförandet av en provlotsning har försvårats avsevärt av orsaker som beror på covid-19-epidemin och en avvikelse från kravet på provlotsning är nödvändig för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön.

Transport- och kommunikationsverket kan på ansökan förlänga giltighetstiden för de styrsedlar för lotsar som avses i 12 § 2 mom., de linjelotsbrev som avses i 14 § 5 mom. och de dispenser som beviljats med stöd av 16 § 5 mom. och vars giltighetstid löper ut senast den 31 oktober 2021 med sex månader från den sista giltighetsdagen för *dem*, om det behövs av en betydande orsak som hänför sig till covid-19-epidemin och om det är nödvändigt för att trygga kontinuiteten inom sjöfarten och inte medför fara för människoliv, egendom eller miljön.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den xx xx 2021 och gäller till och med den 31 oktober 2021. De styrsedlar för lotsar, linjelotsbrev och dispenser som beviljats med stöd av denna lag förblir i kraft enligt de villkor som anges i dem. Bestämmelserna i denna lag tillämpas på de i 21 b § avsedda ansökningar som har tagits emot under lagens giltighetstid.
